

TWEE JAAR OP'T JACHTHUIS

door

A. de Graaff-Wüppermann

Nijkerk-G. E. Callenbach

TWEE JAAR OP 'T JACHTHUIS

Geïllustreerd door Jeanne Faure

TWEE JAAR OP'T JACHTHUIS

door

A. de Graaff-Wüppermann

Nijkerk-G.F. Callenbach

I.

Mazelen.

„Vooruit, Ajax! Schieten!”

„Hup, Blauw Wit!”

„Toe dan, Ajax! Voorzetten dan! Hoera! 1—0.
Wat een schot, hè, en zoo hard! Nu moet jij, Lien!”

„Weer een goal! 2—0.”

„Zoo, zoo, de patiënten maken het naar omstandigheden redelijk goed, hoor ik,” klonk opeens een zware stem. „Wat ter wereld voeren jullie uit? 't Lijkt het Stadion wel.”

„Dag dokter! Dag dokter! Kijk u eens, dat is een voetbalspel op karton, oom Herman heeft 't gestuurd vanmorgen, fijn, vindt u niet? Kijk, dit zijn de goals en je hebt gewoon twee partijen tegen mekaar. Dit zijn elf blauwe en elf roode rondtetjes, ziet u wel, zoo hou je de spelers uit mekaar en deze knoop verbeeldt den bal en die moet je van den een naar den ander wippen....”

„Hou maar op, hou maar op! Ik begrijp er toch niets van, voetballen is na mijn tijd in de mode gekomen. Ik blijf maar liever op mijn eigen terrein. Geef daarom je pols maar eens hier, jonge dame, en houd je wat rustig.”

Lachend schoof Lien het voetbalspel naar het voeten-eind van haar bed en stak den dokter haar hand toe.

Moeder stond al klaar met de temperatuurlijst.

„Dat gaat mooi, hoor. Nog een paar dagen geduld en dan zijn de mazelen de deur weer uit. En jij bent alweer een eindje verder, Frits?”

„Ja, dokter, mag ik haast weer uit?”

„Zoolang 't zoo'n gure Oostenwind is, geen sprake van. Maar in huis kun je gaan en staan waar je wilt, als je maar niet in den tocht loopt.”

„Ha, fijn!”

„En nu gaan we naar den overkant van de gang. Moeder is al weg.”

„Ja dokter,” zei Frits. „Moeder vindt Lien niet erg interessant meer en mij heelemáál niet sinds ik weer aangekleed ben en nu is Moeder aldoor bij Ans en Han.”

„Die hebben 't dan ook nog leelijk te pakken.”

„Ja, Ans ziet zoo rood als een kreeft en Han zegt, dat ze aan 't huizen bouwen zijn in zijn hoofd. Hij vroeg vanmorgen aan Moeder of ze dien timmerman in zijn hoofd niet kon weggagen.”

Zoo sprekend had Frits den dokter de deur uitgelaten en keerde toen terug naar Lien.

„Nog een spelletje? Ja toch?” vroeg Lien verlangend.

„Dank je, hoor! Ik mag lekker gaan en staan waar ik wil en ik ga eens gauw naar beneden, overal rondkijken. Dat is zoo gek, als je een poos weg geweest bent.”

„Wat flauw, nu laat je mij in den steek.”

Maar Frits hoorde 't niet eens meer, die was al weg. Verveeld keek Lien de kamer rond. Saai, zoo alleen. Wat moest ze nu uitvoeren! En wat een weer was het. Ook al zoo somber. Luid gierend loeide de wind om het huis, af en toe kletterden de regenvlagen tegen de ruiten. Anders vroor het meestal in Januari. Nu, 't was nog maar beter zoo, anders zou ze 't schaatsenrijden hebben moeten missen. Waar bleef Moeder nu toch? En juffie? Hoe zou ze den tijd zoekbrengen? Lien greep

naar een boek, dat bij haar bed lag en bladerde er een poosje in. Och nee, zoo'n kleine druk, daar deden haar oogen pijn van. 't Leek ook wel nacht, zoo donker werd het telkens.

Wat vervelend, als je je goed voelde, zoo onder de dekens te moeten blijven. De centrale verwarming was toch aan? Even een stap uit bed, dan kon ze voelen of de buizen warm waren. Ja, lekker. Zie zoo, nu maar weer er in. Kwam er dan nooit eens iemand naar haar omkijken? Ze deed nog een paar stappen onhoorbaar deed ze de gangdeuropen. Niemand te zien.

Zou ze even naar de kinderkamer gaan? De handwerkdoo's halen? Ze had wel zin, om dat kleedje

eens af te maken. Welja, het zou niets hinderen. Ze zeilde wel nog een beetje heen en weer, maar kom, toch maar dapper van wal steken. Langzaam aan maar. Voetje voor voetje liep ze verder.

Nu het breede portaal over. Dat viel niet mee. Langs den muur, dat zou beter gaan. Maar vreemd . . . het was net of er een waas voor haar oogen trok en ze niet meer wist waar ze was; ze zeilde nu nog veel meer, net een schip. „Houd je roer recht . . .” zei ze nog half lachend en toen . . . bons, daar lag ze, vlak voor de deur van Vaders studeerkamer.

De deur vloog open en mijnheer Van Welink, gevolgd door twee vreemde heeren, kwam verschrikt kijken. Daar boog Vader zich al over haar heen en tilde haar in zijn sterke armen op. En daar kwam Frits ook al de trap op hollen.

„Ik wou — ik dacht — ik werd zoo raar . . .” stamelde Lien.

Vader had haar alweer naar bed gedragen, toen moeder, die juist beneden voor de patiëntjes een glas bessensap klaarmaakte, weer boven kwam.

„Geen gekheden meer uithalen, hoor,” zei vader, en Lien had zoo'n heerlijk, veilig gevoel, toen vader haar over 't haar streelde en met zoo'n beschermende stem tegen haar praatte. En moeder stelde voor, haar werk te halen en wat bij haar te komen zitten.

„Ik vergeet je niet, kindje, maar er is zooveel te doen met Han en Ansjie.”

„Heerlijk, Moeder, komt u bij me zitten? En doet u dan uw mooie japon weer eens aan?” vleide Lien. „U hebt maar aldoor zoo'n groote mouwenschort voor en een jumper aan, niets leuk.”

„Heb je nu ooit zoo'n onzin gehoord?” riep Frits, die met wroeging besloten had, Lien weer gezelschap te gaan houden. „Wat doet nu zoo'n lap er toe! Moeder is Moeder, en wat ze aan heeft, hindert niet.”

Moeder lachte eens en verliet de kamer om haar werk te halen. In een ommezentje was ze terug.

„Ziezoo, de schort is af, maar je zult tevreden moeten zijn met een moeder in een jumper, Lieneke.”

„Kunt u wat blijven, Moeder? Is juffie bij de kleintjes?”

„Ja, en dokter was heel tevreden; iets bijzonders was er tenminste niet, al voelen ze zich allebei nog erg onplezierig. Ik heb gevraagd of Jansje hier de thee wil brengen. O, daar is ze al. Ja! Binnen!”

„Heerlijk! Krijgen we koekjes ook, Moes? Dat is nog veel fijner.”

„Morgen, hoor, als 't Zondag is,” zei mevrouw en ging thee inschenken. „Misschien komt vader zoo dadelijk ook nog wel, als het bezoek weg is.”

„Wat heeft Vader dikwijls bezoek tegenwoordig,” viel Lien mevrouw in de rede. „Je hoort ieder oogenblik vreemde stemmen in huis.”

„Zal ik eens kijken, of die twee meneeren weg zijn?” vroeg Frits.

„Nee, laat maar, Frits, straks hebben we Vader al gestoord; Vader zal wel komen als hij klaar is. Hier is thee voor jullie. Pas op, Lien, ga even opzitten, anders mors je.”

„Nu 't licht op, hè Moes? Toe Frits, draai jij even mijn schemerlampje op!” En met een diepen zucht van welbehagen duwde Lien zich dieper in de kussens. „Zoo gezellig is 't in lang niet geweest. Nu Vader er nog bij.”

„En Ans en Han,” vulde Moeder aan.

„Ja, maar die hebben nog bed-arrest. Zal ik eens naar ze gaan kijken?” vroeg Frits.

„Liever niet; ze dommelden allebei en juffie zit bij hen te werken. Ha, daar is Vader ook. We zijn hier aan 't theedrinken, man!”

„Dat zie ik. 't Ziet er gezellig uit. Zoo kun je 't alleen maar in den winter hebben.”

„De visite weg?”

„Ja." Onwillekeurig ontsnapte mijnheer Van Welink een zucht, terwijl hij naast Liens bed ging zitten.

„Waar gaat die zucht heen, Vadertje?" vroeg Lien, Vaders hand pakkend.

Het was niet noodig, dat mijnheer antwoordde, want juist op dit oogenblik klopte Jansje op de kamerdeur met de boodschap, dat er een heer was om mijnheer te spreken.

„Och wat, die vervelende menschen," viel Frits uit. „Kunnen ze u dan nooit eens met rust laten!"

Zonder een woord te zeggen, stond mijnheer op, liet zijn thee staan en verliet de kamer.

Verbeelde Frits het zich, of zag Moeder ineens zoo bleek? Zou Moeder zoo moe zijn van die vier zieken? Of was er wat anders? Maar nu ging Moeder toch heel gewoon weer zitten en pakte de das, die ze aan 't haken was, weer op.

„Voor wie is die toch eigenlijk?" vroeg Lien, het bruine kluwentje af- en weer opwindend.

Moeder beduidde haar met een blik op Frits en den vinger op de lippen, dat ze niet verder moest vragen. En Lien begreep wel, dat 't een das werd voor den verjaardag van Frits van den zomer.

„Wat duurt 't nog lang voordat 't zomer is," zei Lien. „Als we maar eens zóóver waren, wat zou dat heerlijk zijn."

„Niet zoo lang vooruit denken," zei Moeder. „Ik kijk nu maar uit naar over een paar weken; als jullie allemaal weer gezond en wel beneden zijn, ben ik al tevreden."

't Viel nog mee met die paar weken. Tien dagen na dit gesprek heeft de dokter toegestaan, dat ook de twee kleintjes naar beneden mogen.

„Hoera, ik mag naar beneden! Juffie, schiet u gauw op? Ik kan wel zelf mijn laarzen," en in 't rond springend

pakt de vijfjarige Han de juffrouw zijn laarzen uit de handen.

„Kalm een beetje, vent. Jij bent nu wel weer springlevend, maar Ans is nog niet zoo flink als jij. Geen hoofdpijn meer vanmorgen, Ansje?”

„Heelemaal niet. Ik ben best. Leuk om naar beneden te gaan, maar hier was 't toch ook prettig.” Liefkoozend kijkt een klein bleeksnoetje van 'n jaar of acht, negen, naar het hoekje, waar ze temidden van haar schatten in bed, en later in een gemakkelijken stoel, zooveel uurtjeshad doorgebracht in dezen mazeltijd. „De zon schijnt, juffie; zeker voor ons.”

„Dat denk ik ook. Kom, Ans, nu niet zoo lang rondtreuzelen, daar word je maar moe van voor niets. Zal ik je helpen met aankleeden? Ga maar even zitten voor je haar.”

„Ik ben klaar, dag hoor! Ik ga vast.” Als een wervelwind stuift Han de deur uit, de breede gang over en roetsch, langs de trapleuning naar beneden, waar hij precies voor de eetkamerdeur stilsthoudt.

Klop klop klop

„Ja, binnen!”

Een stralend gezichtje komt om de deur kijken.

„O, Han, ben jij daar al? Welkom beneden, hoor jongen,” en moeder, die bezig is voor de koffietafel te zorgen, knuffelt haar benjamin eens terdege. Nu verschijnen ook Frits en Lien en even daarna Vader, en als allen al zitten, komen juf en Ans beneden. Ans komt eventjes bij Vader op de knie zitten, alsof ze nog heel klein is en later dicht naast hem.

„Dat is in langen tijd niet gebeurd,” zegt Vader rondziende, „zoo allemaal samen aan tafel. Dat leed is weer geleden.”

„’t Was niet allemaal akelig,” zegt Ans zachtjes. „Denk maar aan de pakjes van oom Herman.”

Er is chocoladestrooisel voor Ans en abrikozenjam voor Han, omdat ze daar zooveel van houden, en tot besluit een heerlijke taart van oom Herman.

„Wat heeft oom jullie aldoor verwend, dat is bar,” zegt Vader. „Schrijf jullie hem allemaal maar eens een mooien brief.”

„Dat zullen we hebben,” zegt Frits. „Ik vind brieven schrijven het vervelendste, wat er op de wereld bestaat, maar ik weet heusch niets meer te doen, dus nu ben ik haast zoover, dat ik er zin in heb. Wanneer mogen we uit? De zon schijnt.”

„Ja, maar ’t is verraderlijk weer. En we krijgen nòg een flink pak sneeuw er bij. Eerst moet de kou de lucht uit.”

„Moeder, wat eet u verschrikkelijk weinig,” zegt Frits. „Eén sneetje brood. Hier, Moes, nog een boterham.”

„Liever niet. Ik heb geen trek,” weert Moeder af.

„Voelt u u niet prettig, Moes, u ziet zoo bleek?”

Allen kijken Moeder aan, maar die lacht en zegt, dat ze zich best voelt en alleen maar geen trek heeft.

„Laten we de taart maar eens aansnijden,” zegt mijnheer. Weldra is nu de koffietafel afgeloopen en de kinderen zullen gaan schrijven.

„Hebt u papier, Moeder?”

„Ja, wacht, neem jullie maar een vel van mijn schrijfblok.”

„Dat is zoo groot,” zegt Lien met een bedenkelijk gezicht. „Moet het heelemaal vol? Toch maar aan één kant?”

Frits gaat dadelijk zitten met 't papier voor zich. Ans vraagt een mooi lichtgrijs velletje van Moeder en ook een nieuwe pen.

„Moeder, u schrijft wel voor mij, hè? Ik zal wel zeggen, wat er moet staan,” zei Han.

„Over twee jaar kun je 't zelf, Han,” zegt Moeder en maakt zich gereed, hem te helpen. Han begint:

Lieve Oom,
De taart
was zoo fijn. Ik bedank
u wel voor mijn stuk.
Het heeft genoeuwd
vanmorgen. Ik heb een
kleurplaat voor u gemaakt
een loentje van
Han.

„Moeder, kijk eens! Is dat genoeg?”
Lien laat haar papier zien.

Beste Oom Herman,
Wel bedank ik U voor
de taarten alles
mit den marettijd.
Leuk dat voetbal spel,
dat hebben we
veel gedaan. Tussen
ik. Het heeft hier
nog geeneerd
vandaag. Nu moet
ik niets meer.
Heel veel groeten
van Ure Lien.

Ans zit ingespannen te schrijven, je kunt zien, dat ze haar best doet. Als ze eindelijk opstaat, laat ze Moeder dit briefje lezen:

„Lieve, beste Oom. Ik be-
sink M voor alles.
Als M komt, zal
ik M een dikke pak-
kert voor geven.
Toen ik nergens. rin
in had, had ik nog
rin in de. rumpjes, en
in het boek heeft een
kind ook Ans. Het
heeft hier vanmorgen
gesneeuwd. Nu dag
lieve beste oom
1000 Kussen van Ans.

„Is 't goed?“

„Ja, oom zal langzamerhand wel weten dat het ge-
sneeuwd heeft!“

„Hier is mijn brief, Moeder. Maar zoudt u hem op-
gevouwen willen laten?“ vraagt Frits met een kleur, als
hij zijn zorgvuldig toegevouwen papier aan mevrouw
komt brengen.

„Zeker, jongen,” zegt mevrouw min of meer verwonderd. „Ik doe ze dadelijk in een enveloppe zie je ziezo, 't adres er op de postzegel straks neemt Jan ze mee als hij naar huis gaat.”

Wat Frits voor geheimen te schrijven heeft?

Beste Pim, Ik kom u her-
belijkt bedanken voor
wat u gestuurd heeft
en voor de kaart vandaag.
We mogen nog niet uit;
het heeft gemeenwel en 't
waait erg. We maken het
weer goed. Maar Moeder
niet. Die eet zo weinig
en ziet zo bleek en
vader niet eerder, dat
vind ik vervelend.
Kunt u niet eens komen,
om? Maar niet
vertellen dat ik het
geenken heb, hoor.
Dag om. U komt toch
wel? Frits.

II.

Oom Herman.

„Oom Herman” was eigenlijk heelemaal geen oom van de Van Welinkjes. Hij was een vriend uit de jeugd van mijnheer Van Welink. Als kinderen hadden die twee in elkaars buurt gewoond. Van de eerste klasse

af waren oom Herman en mijnheer Van Welink vrienden geweest, later hadden ze samen in Delft gestudeerd en toen oom Herman als ingenieur naar Mexico was gegaan, en mijnheer Van Welink in Amsterdam een werkkring had gevonden, had die verre afstand geen afbreuk gedaan aan hun vriendschap.

Oom Herman bleef ongetrouwd. Voor de kinderen was hij nooit anders dan „oom Herman” en een aardiger oom konden zij zich niet wenschen. Om de paar jaar kwam hij zijn verlof doorbrengen op het landgoed, waar

zijn Vader na den dood zijner Moeder was blijven wonen, maar dan hielp er niets aan — hij moest voor een dag of tien komen logeeren in 't groote huis van de familie Van Welink in de Museumbuurt.

Twee „echte” ooms van de kinderen waren in Indië en oom Herman beweerde wel eens schertsend, dat hij, bij gebrek aan een „echten” oom, wel goed genoeg was.

Nu was hij dan na twee jaar weer over met verlof.

„'k Ga eens even naar Amsterdam van de week, vader,” merkte oom Herman op, terwijl hij na 't eten met den ouden heer De Rondenaere in de bibliotheek van „den Oldenhove” een sigaar zat te rooken.

„Halen ze je weer van mij weg?” vroeg de oude heer, half lachend, half in ernst. „Ik moet je altijd deelen, dien korten tijd dat je hier bent.”

„Ik blijf nog een paar maanden, vader! Maar ik moet naar Amsterdam voor zaken en dan ga ik natuurlijk even zien, hoe 't met de mazelpatiënten is. Trouwens, ze zijn weer beter.”

„Dat spaart je tenminste fietstochten naar speelgoedwinkels en boekhandelaars. Wat zullen die kinderen bedorven zijn! Onzin om ze zooveel te sturen,” bromde de oude heer. „Je maakt er ontevreden lastposten van.”

Oom Herman gaf geen antwoord. Hij wist wel, hoe het kwam dat zijn vader niet veel voelde voor zijn „neefjes en nichtjes”. Oom Herman's eenige zuster was getrouwd geweest en had een kind gehad, de vreugd en trots van zijn ouders en grootouders. Vier jaar oud had zijn moeder hem verpleegd, toen hij een ernstige besmettelijke ziekte had, en moeder en kind waren gestorven.

Deze droevige gebeurtenis had de oude mevrouw voor haar leven een knak gegeven en samen hadden de oudjes zich geheel teruggetrokken. Na den dood van

zijn vrouw was de oude heer ook niet te bewegen geweest tot verhuizen.

Govert en Marijke, oud geworden bij de familie, zorgden uitstekend voor den ouden heer, en oom Herman behoefde dan ook geen zorg over zijn vader te hebben; toch zuchtte hij, toen hij opstond. Eenzaam, eenzaam was 't hier.

„Gaaf u nog een stapje mee om, Vader?”

„Goed, jongen.”

„Wat een zacht weer vandaag. Maar doet u toch uw dikke jas maar aan; hier, 'k zal u helpen.”

Vader en zoon gingen samen de hooge stoep af van het oude gebouw, dat zeker al een paar honderd jaren telde. 't Heette „den Oldenhove”, maar 't was in de omgeving ook bekend als „het Kasteeltje”. Beiden wandelden zwijgend voort, eerst door den goed onderhouden tuin om het huis, toen door het zoogenaamde „park”, dat veel op een bosch leek.

„'t Is toch een heele uitgestrektheid, den Oldenhove,” merkte oom Herman op.

„Ja, Govert heeft er zijn werk aan. Hij heeft er, behalve Leendert en Gijs, sinds verleden jaar nog een tuinjongen bij, en af en toe een paar losse arbeiders en nog heeft hij de handen vol. Ze hebben al eens een stuk van me willen koopen als bouwgrond, maar ik voel er niets voor.”

Ach neen, oom Herman begreep wel, dat zijn vader hechtte aan ieder stukje grond, dat van ouder tot ouder aan de familie had behoord. Maar toch, er waren gedeelten, waar de oude heer noch iemand anders ooit een voet zette. Hier naderden ze zoo'n afgelegen plek.

„Laten we hier niet verder gaan, jongen. Dat pad is haast dichtgegroeid.”

„'t Gaaf toch naar 't oude Jachthuis, als ik me niet vergis?”

„Nee, je vergist je niet. Je weet nog goed ieder paadje. Maar kom, aan 't Jachthuis heb je toch niets te zien, 't zit dicht. 't Wordt al schemerig. En kouder ook.

Laten we nu naar huis gaan. Blijf je bij je plan van Amsterdam?"

„Ja! Ja zeker!" En zijn spoorboekje te voorschijn halende, waaruit het briefje van Frits stak, begon oom Herman den trein op te zoeken. „Maar overmorgen ben ik weer present."

En zoo kwam het dat den volgenden dag Ans, die

boven voor 't raam van de kinderen zat uit te kijken, opvloog met den uitroep:

„Daar loopt oom Herman, hij steekt over.”

Frits was bezig een voetbal op te pompen, maar liet dien meteen weer leegloopen. Zou oom heusch zóó gauw gekomen zijn?

Een luide bel, na een oogenblik pauze gevolgd door een gelui of er brand was, deed beiden opschrikken.

„Oom Herman's bel! 't Is hem!”

Frits vloog vooruit de trap af, gevolgd door Ans. De kinderen hingen als klitten aan oom.

„Jongens, jongens, laat me toch even mijn jas uittrekken!”

Daar kwam Moeder, die juist een paar boodschappen gedaan had, ook net thuis. Spoedig zat oom in een gemakkelijken stoel met Ans op zijn knie en Frits riep onder aan de trap om Han, die op 't timmerkamertje bezig was. Jammer dat Lien nu juist voor 't eerst een stapje om was met haar vriendin, Emmy Weerts. Han kwam naar beneden, maar nauwelijks had hij Moeder gezien of hij begon hard te huilen, een vinger in de hoogte gestoken.

„Watisergebeurd, vent?” vroeg mevrouw. „Vingertje pijn gedaan?”

„Een vreeselijk pijntje heb ik,” snikte Han, „met de h—hamer op mijn h—h—hand geslagen.”

„Arme vingers. Had je den hamer op de kinderkamer?”

„Nee—nee—nee—. 't Is straks al gebeurd, op het timmerkamertje.”

„En ik heb je niet hooren huilen.”

„Nee—nee—nee—, ik heb toen ook niet gehuild, ik dacht dat u niet thuis was”

Een daverend gelach begroette den armen gekwetste. Moeder probeerde ernstig te kijken en kuste het vingertje af.

„Ziezoo vent, 't pijntje is nu over. Kijk nu eens wie er is! Je hebt oom geloof ik heelemaal nog niet gezien, wel?”

Als door tooverslag waren de tranen gedroogd en was Han weer naar boven om de bewuste kleurplaat voor oom te halen.

Tingelingeling . . . daar was Lien met Em.

„Oom, wat dolletjes dat u er bent. Ik bedank u nog wel voor alles uit den mazeltijd.”

„Wij ook! Wij ook!” riepen de anderen.

„Ja,” zei Oom, „ik moest eens komen zien of die mazelen jullie niet te veel hadden aangepakt. Maar dat valt mee. Alleen Moeder ziet pips. En jij, Em, heb je ook meegemazeld?”

„Ik heb 't al twee jaar geleden gehad, meneer!”

Em bleef koffiedrinken. Ze had geen moeder meer, en ze genoot dikwijls van de huiselijke gezelligheid bij haar vriendinnetje.

„Komt Johan niet thuis?” vroeg oom Herman, toen allen aan tafel gezeten waren.

„Die drinkt meestal in de stad koffie, hij heeft 't erg druk,” zei Moeder. „Frits, geef jij die broodschaal eens door.”

Ongemerkt nam oom Moeder eens wat nauwkeuriger op. Ja, die jongen had goed gezien. Er was iets niet in den haak. Onmerkbaar gaf hij Frits een knikje van verstandhouding. Frits herademde. Ziezoo, oom wist het. Nu zou oom wel helpen. Oom hielp altijd.

„Mag ik blijven logeeren vannacht?” vroeg oom.

„Natuurlijk! We zijn veel te blij dat 't niet zoo'n vlieg-bezoekje is,” zei mevrouw hartelijk. „En wanneer kom je logeeren, Em?”

„Graag over veertien dagen, mevrouw. Dan begint de verhuizing.”

„Verhuizing in 't zicht?” vroeg oom.

„Ja meneer, naar Den Haag.”

„Hè,” zei Han, „ik wou, dat we ook eens gingen verhuizen.”

„Dat zal Moeder je niet nazeggen,” zei oom. „Maar kom, Moeder zit al te wachten of we klaar zijn. Ik ga even mee naar boven, om te zien hoe Lien haar kamertje veranderd heeft.”

Toen allen naar boven verdwenen waren en mevrouw alleen bleef, leunde zij met een diepen zucht achterover in haar stoel. Ach neen, 't was geen vermoeienis van 't verplegen, waardoor ze er zoo slecht uitzag. Zorgen hadden zij en haar man. Wie zou zeggen, wat hun nog wachtte? Sinds eenigen tijd wisten zij, dat de fabriek, waaraan haar man als technisch directeur verbonden was, heel wankel stond. Ongetwijfeld zou een tijd vol zorg voor hen aanbreken. Moedeloos leunde ze achterover, ze had al zooveel maanden zorgen gehad. Eén lichtpunt was er vandaag — de komst van oom Herman, die zeker een vriend in nood zou zijn.

Wat was het voor mijnheer en mevrouw beiden een verademing om 's avonds, nadat de kinderen naar bed waren, op de rustige studeerkamer alles te bespreken met een goed en trouw vriend als oom Herman.

III.

Slecht nieuws.

Een week was verlopen en de kinderen waren weer naar school. Nu had Han met juffie weer 't rijk alleen.

„'t Duurt zoo lang, tot Ans thuiskomt, juffie!”

„Toch niet, Han, 't is al haast vier uur. Ga maar voor 't raam kijken of Ans er niet aankomt.”

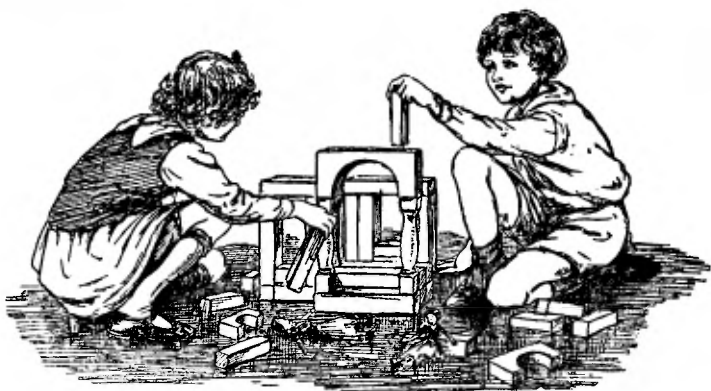
De tien minuutjes duurden Han toch nog lang, maar eindelijk, daar was ze.

„Dag juffie, dag Hanneman! Lekker weer!”

„Lekker weer? 't Waait dat de boomen zwiepen.”

„Ja, maar dan waai je zoo lekker door. Heb je op me gewacht, Han? Wat wou je graag? Een spelletje? Haal maar.”

Juffie besloot eens ferm aan haar naaiwerk op te schieten. Als die twee samen waren, vermaakten ze zich best zonder haar. Nu bouwden ze van een bouwdoos

„'t huis van Miepje en Piepje”, dat waren twee kleine poppetjes.

Terwijl de jongste twee zoo prettig speelden, beleefden Frits en Lien een uur, dat hun nooit meer uit het geheugen zou gaan. Vader had gevraagd of ze beiden bij hem wilden komen in de studeerkamer en Frits had dadelijk gedacht aan de afscheidswaarden van oom Herman: „Ja, Frits, er is wat. Houd je ferm en wees een steun voor Vader en Moeder.” Gepiekerd had Frits, dat hij er stil van werd en nu was 't met een zekere verlichting, dat hij voelde hoe nu de geheimzinnigheden zouden worden opgehelderd.

Mijnheer zat voor zijn bureau, mevrouw in den diepen armstoel waar je haast heelemaal in verdween.

Stil — daar begon Vader te praten . . .

Hij vertelde hun in korte woorden, dat er een groote verandering in hun leefwijze zou plaats hebben. Niet alleen, dat Vader geen betrekking had en dus niets verdiende — ook al wat zij bezaten, was weg. 't Huis, en ook voor een groot deel de meubelen, zouden verkocht worden.

„En wij?” vroeg Lien met een spierwit gezichtje.

„Wij worden niet verkocht, dom kind,” zei Frits, die heelemaal de kluts kwijt was. Die onvriendelijke opmerking deed bij Lien de tranensluizen opengaan en ook Moeder zat in haar stoel zachtjes te snikken.

Dat werd Frits te benauwd. „Niet huilen, Moeder, dat vind ik zoo vreeselijk. *Ik* zal wel voor u werken. Ik ga zeker van school af? Zou ik geen krullenjongen bij Van Dam kunnen worden? Een goeie timmerman verdient een hoop.”

't Denkbeeld van Frits als timmermansjongen deed Moeder toch even flauwtjes glimlachen. Hij was zoo onhandig!

„We hopen dat je niet van school zult behoeven te gaan, Frits, maar we weten nog niet hoe alles loopen zal. 't Eenige wat we kunnen doen, is ons aan God toevertrouwen, Hij zal wel een weg voor ons vinden. Als ik 't zèlf moest weten . . .” Vaders stem stakte.

„Moeder,” zei Lien met bevende lippen. „Gaat alles weg, de auto en de piano en mijn bed en onze kleeven?”

„Nee kindje, we zullen nog weldingenhouden, maar van alle weelde, de auto in de eerste plaats, doen we afstand.”

„Waar gaan we wonen?” vroeg Frits nieuwsgierig.

„Dat weten we nog volstrekt niet, waar ik een betrekking krijg, en — òf ik wel een . . .” en plotseling voelde Vader weer hoe alles, alles in 't duister lag. Op

alle vragen, die Lien en Frits nog deden, luidde het antwoord: „Ik weet het niet.”

Toen de kinderen eindelijk weer samen waren, barstte Lien uit:

„O, Frits, wat vreeselijk! Geen auto meer en uit dit prettige huis! Misschien ergens naar een bovenhuisje. En wat zal Em wel zeggen?”

„Kind, wat kan 't je schelen, wat Em zegt! Maar iets anders: ik vind dat jij moest zeggen dat je van school gaat. Natuurlijk gaan Jansje en Mina weg en dan kun jij hun werk doen.”

„Ik het werk van.... koken en strijken en trappen vegen en o, Frits, kolen scheppen en kachel poetsen?” Angstig keek Lien naar haar keurige handjes en duwde haar haarstrik recht.

„Met koken zal ik je wel helpen. In dat padvindersboekje staat, dat je een gat in den grond moet graven om den boel gaar te krijgen. Zoo bespaar je alweer vuur,” ijverde Frits.

„Waar wil jij op dat bovenhuisje een gat in den grond graven?”

„Nou ja,” zei Frits ongeduldig. „Jij hebt op alles wat te zeggen. Zeg, zou Ans 't al mogen weten?”

„'k Weet niet,” zuchtte Lien. „O, wat vreeselijk....”

„Toe, schei uit met je gezucht. Dat is niet om aan te hooren. Zal ik 't Ans vertellen? 't Is voor Vader en Moeder zoo akelig om dat telkens te doen.”

„Goed. O, wat afschuwelijk. Ik moet het Em vertellen. En zij gaat juist in zoo'n mooi huis wonen!” Lien bemerkte, dat ze alleen was. Frits was naar de kinderkamer gegaan, waar Han en Ans geheel verdiept waren in hun spel. Maar 't liep tegen etenstijd en juffie had ze al tweemaal gezegd, nu te gaan opruimen.

„Toe, juffie, nog eventjes, nog vijf minuutjes, nog twee....”

Maar juf was niet òm te praten en daar begon het afbreken.

„Wacht,” zei Frits, „we zullen het echt doen. De Van-Gend-en-Loos-kar er bij halen. En dan verhuizinkje spelen naar de kast.”

„Ja, fijn,” riep Ans, „net als echt.”

„Ik wou dat we maar eens echt gingen verhuizen,” zei Han.

„Nu,” zei Frits, „wie weet wat er nog gebeurt. Er is wel kans op.”

„Wel kans op?” en Ans hield op met opladen. „Heusch?”

„Heusch,” bevestigde Frits. „We gaan in een klein huisje wonen met alleen maar een paar bedden en stoelen, verder niets.”

„En mag Joris dan niet mee en 't huis van Miepje en Piepje?” vroeg Han met bevende lipjes.

„Dat zal nog wel meevallen, hoor,” zei juf troostend.

„We gaan toch allemaal samen in dat kleine huisje wonen?” vroeg Ans.

„Ja, natuurlijk,” zei Frits.

„O, maar dan kan het me niet schelen waar we wonen. Als we maar allemaal bij mekaar blijven!”

— — — — —

„Als we maar allemaal bij mekaar blijven!” Die woorden kwamen Frits weer in de gedachten, toen hij veertien dagen later terugkwam van een wandeling met Vader, die met hem als oudste heel ernstig had gesproken. Hij ging recht door naar zijn kamertje. Ze zouden heel, heel zuinig moeten zijn, dat had hij al dadelijk begrepen. Maar dat andere, dat vreeselijke, dat Vader een lichtpunt in de duisternis had genoemd, een hulp van God gezonden . . . dat Vader weg zou gaan, mee met oom Herman naar Mexico . . .

„Oom Herman heeft me voorgesteld,” had Vader

gezegd, „om met hem mee te gaan. Hij zal geen betrekking als ingenieur voor me vinden, vreest hij, maar wel als opzichter.”

„Als opzichter, Vader?” had Frits verwonderd gevraagd. „En u hebt zelf wel twintig opzichters onder u gehad. Bent u daar niet veel te knap voor?”

„Te knap? Wel jongen, ik zal nog veel moeten leeren om een goed opzichter te worden,” had Vader lachend geantwoord. Ja, heusch — lachend. Frits had van puur plezier, dat Vader weer eens vroolijk keek, 't opeens heel begrijpelijk gevonden. Nu, stil op zijn kamertje, begreep hij wel dat 't een heele stap voor Vader was. Wat had Vader ook nog meer gezegd? O ja, dat hij, Frits, nu veel voor Moeder en de anderen moest zijn.

Frits rekte zich eens uit. Groot voelde hij zich nu, en veel ouder dan een paar maanden geleden. Hij kwam ook 't volgend jaar al in de tweede klas H. B. S. 't Had in de derde kunnen zijn. Maar hij was blijven zitten.

Ja, daar had Vader ook nog over gepraat. 't Was zijn eigen schuld — hij wist 't wel. Hoe dikwijls had Vader hem niet overhoord en Moeder hem dringend gevraagd of hij klaar was met zijn huiswerk. Maar hoe dikwijls was hij er maar overheen gevlogen of had hij iets vergeten op te schrijven in zijn huiswerkboekje.

En toen had 't eindje den last gedragen. 't Was wel een heel erg ding geweest, toen ze dien dag de overgangen hoorden en Frits te veel onvoldoendes op zijn rapport bleek te hebben om bevorderd te worden. Vader en Moeder waren er heel verdrietig over geweest. 't Had weinig gescheeld, of hij had het jongenskamp moeten afschrijven, waarvoor hij zich had mogen opgeven. Verbeeld je eens, dat hij dat kamp was misgelopen! Zóó heerlijk was 't geweest, hij had er maar een honderdste deel van kunnen vertellen. En in een plotseling verlangen om zich temidden van alle narigheid nog eens

te verdiepen in dien heerlijken tijd, deed Frits zijn kastje open om zijn dagboek te krijgen, waarin hij alles van 't kamp had opgeschreven. Maar toen er één deur open was, kwam alles naar voren rollen en Frits kon nog maar ternauwernood den rommel beletten op den grond te glijden.

't Was een mooi gezicht, dat kastje van Frits! Boeken, schots en scheef op elkaar gegooid, een heele berg kwatta-soldaatjes, een roode zakdoek van 't kamp, een fleschje stempelinkt, een zakmes, een roestige mondharmonica, alles lag in bonte wanorde door elkaar op de plank, waar hij wel dacht dat zijn dagboek lag. Hee, daar had je dat algebraboek, dat hij al zoo lang kwijt was en waarvoor hij een ander had moeten koopen uit zijn spaarpot. En, nog verder zoekend, vond hij de eene handkap van zijn fiets. Gelukkig, want zooals hij nu reed stond 't wel wat gek Ha, hij zag een grijs hoekje uitsteken, daar had je alvast het kampboekje:

„Jongenskampen en meisjeszomerclubs der Nederlandsche Christen-Studenten Vereeniging,” las hij.

Waar was nu toch zijn dagboek? Ha, onder dien stapel boeken. Daar had hij 't. 's Jonge, dat had hij nogal netjes gedaan, al zei hij 't zelf. Alle kieken netjes ingeplakt even zoeken daar had je meneer Daamers, zijn tentchef. Een geschikter „cheffie” bestond er niet; hij zou vast 't volgend jaar vragen om weer bij hem in de tent te komen. Hij had Jan Daamers nog eens geschreven en een brief teruggehad ook. Jammer dat hij te ver weg woonde om op den kampkring te komen Kon hij nu maar eens met hem praten! Frits was zoo verdiept in zijn herinneringen, dat hij opschrikte toen Lien binnenkwam, een Lien die met een heel bedroefde stem zei:

„O, Frits, Vader gaat weg!”

„Ja, 'k weet het.”

„Wat doe jij kalm!“ viel Lien uit. „Vind jij 't dan niet vreeselijk? Wat moeten we zonder Vader beginnen! Ben je er niet heel erg bedroefd om? Wat? Ben je je kampdagboek aan 't lezen als er zóó iets ergs is?“

Frits keek naar 't dagboek, dat hij nog in zijn handen had. „Jij denkt maar om de pret in 't kamp,“ verweet Lien hem, „terwijl Vader Vader“ en weer barstte ze in snikken uit.

„Dat is niet waar. Ik denk niet om de pret alléén, ik denk aan 't heele kamp, en dat ik Jan Daamers graag eens wou spreken. Ik ik weet niet hoe 't moet“

Frits voelde dat ook hem het huilen nader stond dan het lachen. Maar hij was nu degeen, waar 't op aan kwam, die als oudste vóór alles flink moest zijn en als hij nu begon met een deuntje te huilen, dan leek het daar al heel weinig op.

„Hoor eens, Lien,“ begon hij heel beslist, „als we hier samen gaan zitten klagen en zeuren, helpen we Vader en Moeder geen steek. Hou nu op met huilen en laten we samen bepraten wat we 't beste kunnen doen.“

„Ja, goed, zeg jij 't maar. 't Allerliefst ging ik met Vader mee. Ik zou voor hem kunnen zorgen. Als hij in een tent moest wonen, zou ik zijn eten koken en zijn kleeven heelhouden en als er wilde dieren om de tent zwierven, zou ik met een revolver kunnen leeren schieten en Vader het leven redden. En dan zouden ze me uitroepen tot Koningin van de nederzetting en dan zou ik alle gewonden verbinden en ik zou“

„Kind, waar hol je heen! Vader woont niet in een tent en zoover ik weet zijn er bij Tampico heelemaal geen wilde dieren, anders zou oom Herman er wel eens van verteld hebben. En hoe wou je eten koken? Kùn je koken?“

„Dat is gauw geleerd. Ik wou dat ik mee mocht. Ik zou”

„Jawel, je zou „gouden daden” verrichten, net als al die mensen in je geliefkoosde boek.”

„O jà, dat fijne boek! Heb je 't hier? Brrr, wat een rommel. Moeder moest 't niet zien, die vindt 't vreeselijk, zoo'n rommelig kastje.”

„Ja.” Even stilte. „Kom, ga jij uit den weg. Ik ga mijn kastje opruimen. Daar heb jij je boek. Binnenkort schrijven ze over jou ook. Studeer maar vast op een „gouden daad”.”

Nu nam 't opruimen een aanvang en Lien werd heren derwaarts gedreven, want overal lag wàt.

„Praten we nog verder, ja of nee?”

„Straks kom ik wel bij je. Eerst ruim ik op.”

Lien verdween naar haar kamertje met het bekende boek „Gouden Daden” van Kievit onder den arm. Ze zag er tegen op, Moeder te zien, daarom wou ze eerst nog maar een poosje boven blijven. Dat boek — ze bladerde 't door — was nu altijd even mooi. Altijd weer boeiden haar de verhalen van groote daden, in alle eeuwen door menschen verricht. Weer pakte haar de geschiedenis van Jeanne d'Arc en 't verhaal van Prascovia, die heel Siberië doorkruiste om haar ouders te redden. En toen — toen begon ze aan 't laatste stuk van 't boek: „Florence Nightingale,” de moedige vrouw, die de eerste verpleegster was, die zich naar het oorlogsterrein begaf om de arme gewonden te helpen.

Waarom pakte dit verhaal haar zoo bijzonder?

Lien bouwde graag luchtkasteelen. Als ze 's avonds in bed lag, dan stelde zij zich voor, wat ze later allemaal wel doen zou. Zij begreep heel goed, dat zij Siberië niet behoefde door te trekken. En de groote uitvindingen, waarvan het boek vertelde, nu ja — die wàren al gedaan. Maar gouden daden verrichten zooals Florence

Nightingale, dat wilde zij ook. Dat had ze vast besloten, toen ze eenigen tijd geleden met Marietje Voorst, een schoolkennisje, meegeweest was naar een afscheids-samenkomst, voordat Marietje's tante, die diacones was, naar Indië zou gaan. Er was een toespraak tot de zusters gehouden, waarin gezegd werd, dat de Heer haar naar het verre land riep om arme zieken, Europeanen en

Inlanders, naar lichaam en ziel tot hulp te zijn. „*De Meester is daar en Hij roept u,*” daarover had die mijnheer gesproken. Toen had de heele zaal het eerste vers van gezang 249 gezongen: „Straks groeten w'onze moeder-stranden, En tarten wind en golfgebruis”

En Lien was heelemaal onder den indruk geweest en had zichzelf al zien staan als pleegzuster op het dek van een groote boot. Aan den wal stonden Vader en Moeder, — ja, dat was wel akelig, maar wie geroepen werd door God zelf, die moest volgen, had die mijnheer gezegd.

En daarom las ze nu zoo graag over Florence Nightingale. Hoe was 't ook weer? „Florence, de heldin van de Krim . . .” Zouden ze háár, Lien, ook zoo noemen — „de heldin van Indië” — dat was wel wat vaag; „de heldin van Sumatra, de heldin van Deli,” — ja, wie weet!

„Lien van Welink,” wat klonk dat gewoontjes. Gelukkig maar, dat ze „Adeline” heette. Later zou ze zich zeker Adeline laten noemen. Hoe zou zoo'n diaconesse-mutsje haar staan? 's Kijken. Gauw een schoone zakdoek gekregen, om haar hoofd gevouwen, een veiligheids-speld er aan

Daar vloog de deur open. Frits.

„Moeder roept ons . . . hee, wat voer je daar uit?”

„Niks.” Lien rukte met een hooge kleur 't „mutsje” af.

„Ga dan mee naar beneden.”

Stil gingen ze samen naar beneden, waar Vader en Moeder waren. Gelukkig, dachten ze tegelijk, Vader wàs er nog. En van dat uurtje genoten ze, zoo veilig met hun vieren in het zachte licht van de schemerlamp, terwijl Vaders prettige stem, die rustiger en opgewekter klonk dan in tijden, sprak over de reis naar Mexico en over wat oom hem van daar verteld had. En toen kwam 't er zoo vanzelf op, dat Vader en Moeder ook hierin Gods leiding zagen. 't Uitzicht was zoo héél, héél donker geweest en een weg hadden Vader en Moeder niet gezien. Wel dikwijls had Moeder zich getroost gevoeld door die mooie regels:

„Die wolken, lucht en winden
Wijst spoor en loop en baan,
Zal ook wel wegen vinden,
Waarlangs uw voet kan gaan.”

Nu was 't net of er een begin van een weg voor hen

te zien was. Nu moesten ze vertrouwend dien weg gaan, waarop God hen geroepen had.

„Zie je wel,” dacht Lien 's avonds in bed, „gaan waar je geroepen werd.” Dat wou ze later ook. Morgen zou ze alles eens aan Em vertellen, ook van later. Nu was Em 't meest in aanzien, tenminste, ze ging in een prachtig huis wonen in Den Haag. Maar later, als zij, Lien, eens geëerd en gezien was, dan zou Em 't heerlijk vinden om te kunnen zeggen: „Dat was vroeger *mijn* vriendinnetje.” Met die gedachten sliep Lien in.

IV.

Afscheid.

„En wat denk je dat je me bezorgt met dat dwaze denkbeeld van je? Honderdduizend ergernissen. Nestjes uithalen, bloemen vertrappen, baldadigheid bedrijven...”

De oude heer De Rondenaere stond driftig op en begon de kamer op en neer te loopen.

„Maar Vader, gelooft u me nu, zoo zijn de Van Welinkjes niet. Ik kan er voor instaan, dat ze geen nesten zullen uithalen. Ze zijn goed opgevoed en u kunt toch allerlei dingen bepalen, bijvoorbeeld dat ze niet op het heele terrein mogen loopen. 't Jachthuis is ver af en u komt er bijna nooit.”

„Herman, hou nu op met je gepraat. Ik verkies heer en meester hier te blijven en dat ben ik niet meer als die familie met,” de oude heer telde op zijn vingers, „een, twee, drie, vier kinderen haar intrek neemt op het Jachthuis. Daarmee uit. Ja!”

Dit „ja” was antwoord op een bescheiden klopje op de deur.

„Ziezoo, daar komt Marijke al klaarzetten voor de koffie. En laten we nu niet meer over die zaak spreken.”

Maar oom Herman liet zich niet zoo spoedig uit het veld slaan. „Vader, bedenk u zich nog eens. Denk u eens hoe benepen ze van hun klein inkomen in de stad zouden moeten wonen, die kinderen, die de ruimte gewend zijn. En dat ruime huis, dat hier leeg staat! U kunt 't haast niet laten.”

De oude heer keek naar zijn zoon, die een hoofd langer was dan hij, maar dien hij toch nog altijd zijn „jongen” noemde. Zou hij 't heusch zoo graag willen? De kinderen van Johan van Welink, Johan, dien hij zich zoo goed herinnerde uit den tijd dat Herman nog echt een jongen was, toen den Oldenhove weerklonk van kinderstemmen en jolige pret. De oude heer voelde, dat hij begon te wankelen en daarom wendde hij zich tot Marijke.

„Marijke, daar wil meneer Herman me een heelen troep kinderen op 't Jachthuis planten. Een ondeugende jongen van 'n jaar of dertien, veertien en een klein, lastig wurm, dat nog niet naar school gaat en dan nog twee daar tusschenin. Help jij me eens om te zeggen, dat dat niet gaat.”

Maar — dat viel tegen. Marijke, die „meneer Herman” nog in de wieg gekend had, was al lang door hem in vertrouwen genomen. Heel in stilte hoopte ze vurig, dat 't er van komen zou. Govert en zij hadden maar één dochter, die ver weg in Friesland getrouwd was. Eéns in 't jaar zag ze de kleinkinderen en ze kon soms heel erg verlangen naar wat levendigheid en kindervreugde op den stillen Oldenhove. Inplaats van hulp vond mijnheer dus een tweede belegeraarster van zijn sterke vesting.

„Zou 't u veel hinderen, meneer?” vroeg ze vriendelijk. „Meneer Herman vertelt altijd grappige en nooit leelijke

dingen van de kinderen van meneer Johan. U moet denken, ze zijn hier niet in huis. Ik geloof niet dat u er veel van zou merken als 't Jachthuis bewoond was."

„'t Is goed. Nu gaan we koffiedrinken." Marijke verliet de kamer en onder den maaltijd werd over andere dingen gesproken. Maar toen deze afgeloopen was, zei de oude heer:

„'t Is goed weer. Trek je jas aan, dan gaan we naar

't Jachthuis kijken, we zullen nog wel eens zien."

Oom Herman had net een gevoel als toen hij een jongen was. Als Vader en Moeder dan op een verzoek zeiden: „we zullen nog wel eens zien," dan was de zaak al half gewonnen.

„Ik ga den sleutel halen boven," zei de oude heer. Marijke kwam afnemen.

„Dankje voor je hulp, Marijke," zei oom Herman. „Ik geloof wel dat het er van komt. Maar als jij geen goed woord gedaan had, zou Vader nooit zijn omge-

draaid. En je weet niet wat een uitkomst het voor de familie Van Welink zal zijn."

„Meneer Herman," en de oude Marijke legde haar hand vertrouwelijk op zijn arm, „ik mag al een woordje gezegd hebben, maar 't is de Heer, Die de harten neigt als waterbeken. Als 't Zijn bedoeling is, dat mevrouw met de kinderen op 't Jachthuis komt, dan weet Hij ook een weg daartoe te maken. En u zult zien, als mijnheer die familie helpt, zal er nog zegen voor hem uit voortkomen."

„Je hebt gelijk, Marijke. Ha, hebt u den sleutel? Wat een roestig ding!"

Marijke haalde vlug wat olie om den sleutel te smeren; toenging het op weg, de oude heer met 't horloge in de hand.

„Ik wil zien hoever 't is," zei hij. Samen liepen ze de groote laan gedeeltelijk af, toen een smal pad in, daarna een nog smaller paadje, waar oom Herman de takken moest terugbuigen opdat ze zijn Vader niet in 't gezicht zouden slaan. Daar stonden ze dan voor 't Jachthuis.

„Tien en een halve minuut van ons af," zei de oude heer.

Het was daar een verborgen hoekje, waar dieren en vogels zich veilig voelden. Voor hun voeten schoot een

eekhoortje een boom in, meezen zochten onder de schors van dennetakken ijverig naar insectenlarven en een zwarte lijster scharrelde rond in de dikke laag dorre blaren. Eenige vleermuizen hingen onder den overstekenden rand van het dak. Ze brachten daar zeker rustig den winter door. Mijnheer De Rondenaere en zijn zoon liepen langs de houten veranda, die vóór langs het huisje liep naar de voordeur op zij. 't Kostte nog moeite, die open te krijgen, maar eindelijk gaf het oude slot piepend en knarsend toe. Binnen viel 't mee, 't was althans overal kurkdroog.

„Hier zou de huiskamer kunnen zijn,” zei oom Herman. „Gelukkig dat er een keuken bij is ook.”

„Ja, vroeger logeerden hier wel gasten van de jacht-partijen, die in dien tijd gegeven werden. Daarom zijn er boven ook kamertjes.”

Dit zeggende ging de oude heer voor naar boven.

„Prachtig! Dit kon de kamer voor Han en zijn Moeder samen worden en hier Frits”

„Je doet of ik al toestemming gegeven heb,” zei de oude heer droogjes, maar in zijn ooghoeken tintelde iets van een lachje.

„Kom, we zullen dan den knoop maar doorhakken. Maar als Johan niet zoo'n oud vriend van je was — ik deed het nooit. En als ze aankomen, ga ik uit logeeren. Ik doe 't niet voor mijn plezier.”

„Dat weet ik, Vader, en daarom waardeer ik 't des te meer.”

Met een licht hart reisde oom Herman den volgenden dag naar Amsterdam. Juist kwamen de kinderen uit school, toen hij den heer en mevrouw Van Welink van 't plan verteld had.

„Zouden we 't hun maar dadelijk vertellen?” vroeg mevrouw.

„Ja, dat lijkt me 't beste,” zei mijnheer, wien een

pak van 't hart gevallen was, nu hij wist dat zijn gezin zou achterblijven in een behoorlijke woning onder de moederlijke zorgen van Marijke. Want hij kende van vroeger die goede vrouw genoeg om te weten, dat zij zijn vrouw met raad en daad zou bijstaan.

Nu mochten de kinderen raden, waar ze zouden gaan wonen.

„Ook in Mexico?” vroeg Lien, vol hoop.

„Op een bovenhuis hier in Amsterdam,” dacht Frits.

„In een hol in 't bosch!” riep Han.

„Ergens buiten,” zei Ans, „in een huisje met zonnebloemen er voor.”

„Bravo!” riep oom Herman, „onze kleine Ans heeft 't geraden. Ergens buiten, en wel in Gelderland, vlak bij den Oldenhove. Daar staat een huis in 't bosch en daar gaan jullie wonen. 't Is ruim twintig minuten fietsen van Mareveld, daar zijn scholen voor jullie, ook een H. B. S.”

„Misschien is er op den Oldenhove wel een schat verborgen; hebt u daar nooit van gehoord, oom? 't Is toch een oud kasteel?” vroeg Frits.

„'t Is toch wel een villa, oom, waar we komen?” vroeg Lien. „Toch niet zoo'n gewoon huisje?”

„Kindje,” zei Moeder ernstig, „we zijn zóó blij dat we een onderdak hebben, dat we heusch niet vragen naar villa of geen villa. Oom Herman's Vader is wel heel vriendelijk, om ons 't Jachthuis — zoo heet het — af te staan. Jullie moogt wel heel lief zijn voor den ouden meneer.”

„Is 't een oude meneer, uw Vader?” en Ans' handje kroop in ooms groote hand. „Krijg ik dan een grootvader? Zou ik „opa” tegen hem mogen zeggen?”

Oom Herman had geen moed om tegen Ans iets anders te zeggen dan „ja, dat zal wel,” al wist hij heel goed, dat zijn Vader hoopte zoo min mogelijk van de

kinderen te merken en heusch niet begeerde om ineens grootvader te worden.

Maar nu moesten ze boterham-eten, anders was 't straks schooltijd voordat ze klaar waren. Was 't nu maar Woensdag, inplaats van een heelen schooldag!

Toen 't half-twee was en de

kinderen naar school, was er nog heel wat te bespreken. Na rijp beraad werd besloten, in de Paaschvacantie te verhuizen. 't Was zoo heerlijk, met Vader nog een rustigen tijd te hebben eer hij wegging. 't Zou toch gauw genoeg zijn

Ja, 't was of de weken omvlogen, tot dien kouden Aprilmorgen, dat Frits Vader zou

wegbrengen — iets, waartoe Moeder zich niet in staat had gevoeld. Die had thuis afscheid genomen.

Nu was Frits met Vader en oom Herman aan boord van de Edam, die in Rotterdam aan de Wilhelminakade lag, gereed om de reis naar Vera-Cruz te aanvaarden.

Een oud studievriend van Vader en oom Herman, mijnheer Vos, was uit Groningen overgekomen en nog

eenige goede bekenden uit Amsterdam kwamen een laatsten afscheidsgroet brengen. Liever was Frits met Vader alleen geweest, maar — dacht hij — misschien kon hij met al die vreemden er bij zich beter goedhouden. Want dat had Frits zich vast voorgenomen — tranen zou Vader niet zien. Hij zou 't Vader niet nòg moeilijker maken.

Nu stond hij even met Vader apart.

„Frits, zul je voor Moeder zorgen? Je bent nog zoo jong, maar toch, ik vertrouw je, jongen; je zult doen wat je kunt, is 't niet?”

Frits knikte, iets zeggen kon hij niet.

„Je zult er kracht voor krijgen, jongen, als je er om bidt, dat weet ik zeker. Ik zelf zal dat ook zoo noodig hebben. Jullie hier in Holland, en ik in Mexico, we zijn allemaal in Gods Hand, dat moeten we maar . . .” Nu draaide Vader zich om zonder uit te spreken. Frits tuurde heel ingespannen naar een roeibootje, maar hij zag er niets van.

Nu begon de stoomfluit, lang en doordringend, te gillen. Nog een stevige handdruk van oom Herman, nog ééns Vaders sterke armen om zich heen, nog één omhelzing, en toen — een hand op zijn schouder en mijnheer Vos zei: „Kom kerel, 't is tijd.” Als in een droom liep Frits mee de boot af. Nu werden de trossen losgegooid. Langzaam verwijderde de boot zich van de kade. Frits stond te wuiven met groote, droge oogen. Duidelijk kon hij Vader nog zien. Maar ongemerkt werd de afstand grooter . . . was die eene Vader òf oom Herman? . . .

„Ga je mee, Frits, we kunnen niets meer zien!”

Frits schrikte op; hij had den heelen mijnheer Vos vergeten.

„Houd je maar flink, jongen.” Maar nu was 't juist met de flinkheid van Frits gedaan. Goed, dat Moeder

hem zorgzaam een tweeden zakdoek had meegegeven, dien had hij heusch wel noodig. Gelukkig begreep mijnheer Vos blijkbaar Frits' verdriet, want zwijgend stond hij naast hem op 't veerbootje, waarmee ze overvoeren, zonder dat hij iets meer zei van „flink zijn”.

Ze gingen koffiedrinken in een restaurant. Dat was Frits nog maar eens gebeurd en als hij nu zoo'n groot verdriet niet gehad had, wat zou hij 't dan heerlijk gevonden hebben, daar zoo deftig te zitten en bediend te worden. Maar nu moest mijnheer Vos hem zelfs aansporen om wat te eten. Nu voelde hij toch wel, dat hij trek had. En toen hij opstond, voelde Frits zich weer wat moediger en opgewekter.

De wandeling in de frissche lucht deed zijn warm gezicht goed. Hij geloofde wel, dat hij er erg raar uitzag met die dikke oogen, maar in de stadsdrukke lette niemand op hem. Daar was de halte voor de tram, die hen naar 't station Delftsche Poort zou brengen. Ze wandelden even op en neer in de vrij stille straat, waar een klasse, aan de voorzijde, aan 't zingen was. Onwillekeurig luisterde Frits. Wat zongen ze? „In 't groene dal, in 't stille dal —” had hij vroeger ook gezongen, ging hem vluchtig door 't hoofd. Krachtig klonk het: „En velt bij 't daav'rend onweersloeiën, den grootste . . .” Even pauze. Toen, heel rustig en zacht:

„Omhoog, omlaag, op berg en dal

Ben 'k in de hand des Heeren”

En zooals 't kan zijn alsof op zoo'n oogenblik een boodschap rechtstreeks van den Heer tot je komt, kwam dit tot hem: „Wij in Holland, Vader in Mexico — we zijn in de hand des Heeren” 't Gaf hem rust.

Daar was de tram.

V.

Verhuizen.

„We gaan verhuizen, wie gaat er mee . . .” Luidkeels zong Han in het bijna leeggeruimde huis. ’t Beviel hem best, die leege kamers, waar hij naar hartelust kon spelen.

„Juffie, toe, u wascht en strijkt mijn jurk toch vandaag nog?” vleide Lientje. „Morgen ga ’k al naar Em!”

„Lienlief, moèt nu die jurk mee? ’k Heb nog zoo’n massa te doen vandaag,” antwoordde juf. „Maar weet je wat, doe ’t zelf even!”

„Zèlf?” zei Lien met een lang gezicht. „U weet best dat ik dat niet goed kan. En ’t is toch ook mijn werk niet.”

„Wat is je werk niet, Lien?” vroeg Moeder, die met een bak vol goed binnenkwam.

„Och, juf wil niet eens mijn blauwe jurk voor morgen wasschen en strijken,” pruilde Lien.

„Natuurlijk heeft juffie daar geen tijd meer voor. Je mag ’t zelf doen. Een pakje Lux staat op de badkamer. Je hebt ’t dikwijls genoeg gezien : een lauw sopje maken, waar je heel goed je hand in houden kunt en als je de jurk daar goed doorheen geslagen hebt, een paar maal flink uitspoelen. Zoo moeilijk is het niet, de jurk heeft alleen maar een opfrisschertje nodig.”

„En ’t strijken dan?” zeurde Lien.

„Maar Lien, je kunt toch best die rechte jurk opstrijken. ’t Is heel goed dat je ’t zelf doet, want in Mareveld hebben we geen juffie meer en geen Jansje en geen Mina om ons allerlei uit handen te nemen.”

„Hè, dat zegt u nu altijd,” zei Lien heftig. „Was ik maar zoo rijk als Em!”

„Zou je met Em willen ruilen, Lien? 'n groot huis en een auto, maar geen Moeder en geen broertjes en zusjes?”

Maar Lien was de kamer al uitgehold, onwillig de jurk achter zich aan sleurend. Was dat een akelig leven tegenwoordig! Dan moest je zelf allerlei toekomst-plannen hebben en droomen van roem en eer en rijkdom en dan telkens moest er iemand tusschen komen met „dat moeten we voortaan zelf doen”, of „dat zullen we op 't Jachthuis missen”. En niemand scheen 't zoo heel erg te vinden, die bezuiniging. Frits had onlangs nog gezegd, alsof hij ik weet niet hoe wijs was: „Och kind, er zijn erger dingen in de wereld!” En met Em kon ze er heelemaal niet over praten. Ze zou zich schamen, haar te vertellen dat ze in een oud huis vol vleermuizen — want zoo dacht zij stellig dat 't Jachthuis was, sinds oom verteld had van de overwinterende vleermuizen — gingen wonen. Em wist niet beter of Vader had een mooie betrekking in Mexico en zij gingen voor de gezondheid van Moeder en Ans op een villa in Mareveld wonen. Em ging gelukkig van den zomer naar Zwitserland, dus van komen logeeren was geen sprake. Moeder had trouwens gezegd: „'t Eerste jaar niets extra's, geen logé's, geen gasten, we moeten eerst zien, hoe we uitkomen.” Vreeselijk, dat geknibbel.

„Wie weet, hoe goed 't voor hen allen was, zuinig te moeten zijn en te moeten aanpakken,” had Moeder gezegd. „God had er zeker Zijn wijze bedoelingen mee.” Maar daar begreep Lien niets van. Ja, toen ze op haar kamertje had kunnen zitten droomen over later, toen had ze haar weg duidelijk gezien en 't had haar goed en mooi geleken, alles in bijzonderheden te bedenken. Maar nu zou ze den heelen dag druk werk hebben. Als ze van school kwam zou ze zeker moeten koken en werken. Kon dat nu goed voor haar zijn? Ze zou moeten schoenen poetsen en wasschen

Wasschen . . . ze vergat haar heele jurk. Vlug een ketel water op 't gas. Die was gauw warm. Een beetje Lux in 't teiltje geschud, 't heete water er op, de jurk er onverschillig in gegooid — o, o, zoo blauw als 't kaft van een schrift zag 't water opeens. Lien wou de jurk er uit visschen, maar verbrandde bijna haar vingers. Dan maar met 't zeepkloppertje.

En nu onder de koude kraan houden. 't Water, dat er uit stroomde, bleef eerst blauw; eindelijk werd 't witter en toenging Lien de jurk uitwringen. O wee, o wee, allemaal strepen. Bedorven die mooie jurk. Lien kon wel huilen. Die akelige juf ook — Lien stampvoette van drift en narigheid.

Daar kwam Moeder aan.

„Hoe gaat 't met de wasch, Lien?”

„O Moeder, kijk nu eens, ik kan 't niet, ziet u wel . . .” jammerde Lien.

„Of „ik wil niet”, kindje. 't Had niet hoeven te gebeuren. Ja — nu kun je de jurk niet meenemen. Buiten kun je hem nog wel dragen.”

„Buiten, buiten, op dat akelige oude Jachthuis, ja, daar zien alleen vleermuizen je”

„Stil, Lien,” viel Moeder streng in. „Zoo mag je niet praten. Ik wil op die manier geen woord meer van je hooren over ons aanstaande tehuis. Help liever om een echt thuis te maken van dat oude huis. We hebben elkaar allemaal zoo noodig, Lien!”

Moeder praatte zóó, dat Liens booze bui zakte.

„Ja, Moes, maar ziet u, 't is ook alles zoo akelig, en Em”

„Liefje, Em heeft alles wat met geld te koop is, maar”

Daar vloog de deur open.

„O Moeder, kom eens! Ik had mijn boel uit mijn kastje willen inpakken, maar 't kan lang niet in dien koffer,” en Frits keek zoo grappig wanhopig, dat Lien haars ondanks moest lachen.

„Mevrouw, daar is Engels en of hij u even spreken mag,” vroeg Mina om den hoek van de deur.

Ja, Moeder was hier en daar en overal noodig en 't was een heele rust, toen den volgenden dag Ans en Han met juffie naar Groningen waren vertrokken, waar ze bij de familie Vos zouden logeeren en toen Lien, o vreugd, door Em met de auto was gehaald. Mevrouw kende Emmy genoeg om Lien met een gerust hart naar al die weelde te laten gaan, want ze wist dat Em graag al haar moois zou geruild hebben voor een warme, gezellige omgeving als ze bij de familie Van Welink had leeren kennen.

Moeder en Frits logeeren de laatste twee dagen bij de burens, Frits vindt 't prettig, die dagen nog met zijn vriend Piet Sanders samen te zijn en met hun tweeën halen ze nog veel kampherinneringen op. Dan komt de dag van 't afscheid en op een zonnigen lentemorgen sporen Moeder en Frits naar de plaats van bestemming.

Wat is iedereen toch hartelijk geweest bij 't afscheid. Bloemen, een pakje „voor op reis”, een zak bananen... Piet, Theo, Daan, allen zijn gekomen en veel goede vrienden van Moeder ook. Ze passeeren Driebergen en Frits vertelt Moeder, hoe hij hier verleden jaar aankwam op den dag dat 't kamp begon.

Dan komen langzamerhand de dennenbosschen.

„Zouden er bij 't Jachthuis veel dennenbosschen zijn, Moeder?”

„Voor zoover ik me herinner, ja, Frits.” Moeder is, toen ze pas getrouwd was, eenmaal op den Oldenhove geweest, maar ze is er nu niet weer wezen kijken. Oom Herman heeft alle maten van de ramen meegebracht. Moeder heeft zelf met juffie alle gordijnen vermaakt, bedenkt Frits. Ja, Moeder heeft wel een drukken tijd gehad. Ze ziet er moe uit. Frits zit Moeder zoo oplettend aan te kijken, dat zij 't merkt en vraagt: „Wat is er?” Dan vliegt hij op Moeder toe en omhelst haar zoo onstuimig, dat Moeder 't er haast benauwd van krijgt.

„Moeder, zult u niet te veel doen? En goed eten?”

„Ja, ja, ja, jongen, maar laat me eerst los, ik stik haast....”

Frits is al bezig in 't bagagenet het pakje „voor op reis” te zoeken. Dat blijkt een aantal boterhammetjes met ham te bevatten en dan nog vier amandelbroodjes.

Frits rust niet of Moeder moet er flink van eten. En dan nòg een amandelbroodje.

„Maar 'k heb geen jongensmaag; heusch niet meer, Frits,” zegt Moeder eindelijk. Dan ontfermt Frits zich over de rest. Want hij heeft wèl een jongensmaag!

Onder die bedrijven naderen ze Ede. Mantel en jas aangetrokken, daar zijn ze er. 't Lange perron langs en nu stappen ze in de roode autobus, die oom zoo duidelijk beschreven heeft.

Dat wordt een fijne rit! Eerst een weg met hooge

boomen, dan een aardig dorp door en eindelijk een mooien grintweg door de bosschen. Moeder heeft den chauffeur opgegeven: „den Oldenhove,” en nu is 't wachten maar dat hij stoppen zal, want ze zijn de eenige passagiers.

„Asteblijf, mevrouw, jongeneer, gunne kant uit. Effekes linksom en ge zijt er,” zegt hij op z'n Geldersch en doet met een zwaai het deurtje wijd open.

Daar komt iemand aangelooopen zoo snel zijn oude beenen hem dragen kunnen.

„Govert, is 't niet?” zegt mevrouw, want ze herkent hem nog best van zestien jaar geleden.

„Welzeker, welzeker, mevrouw, en welkom op den Oldenhove. Geef mij dat valies maar, jongenheer!”

„Ik heet Frits en ik kan best zelf dat ding dragen,” zegt Frits en steekt Govert de hand toe. Maar deze moet en zal het valies torsen en Frits moet zich tevreden stellen met Moeders tasch.

„Kijkt u maar goed uit. Dan leert u meteen den weg.”

Wat is 't hier fijn buiten. Frits geniet. Hij zou wel willen hollen en springen, maar hij laat het om Govert.

„Daar door de boomen kun je 't Jachthuis al zien,” zegt deze.

Nieuwsgierig kijken Moeder en Frits uit. Een stukje dak steekt uit boven het struikgewas; nog een paadje door 't kreupelhout — daar ligt hun nieuw tehuis. En wie staat daar in de geopende deur? Een oudere vrouw met een prettig, moederlijk gezicht Marijke.

Met uitgestrekte handen komt ze op mevrouw toe. Zoo hartelijk zegt ze: „Welkom op 't Jachthuis” en mevrouw grijpt die handen en heeft een gevoel, of ze hier al niet heelemaal vreemd meer is.

Dan vertelt Marijke, dat de verhuizers in 't dorp zijn gaan eten en straks terugkomen. Of mevrouw en de jongenheer („Frits”, valt Frits haar in de rede) nu bin-

nen willen komen en een kopje koffie drinken? Een kopje koffie? Mevrouw kijkt vreemd op. Er is toch nog niets uitgepakt? Ze hebben zoo juist de vrachtauto's achter het huis zien staan. Maar stralend van genoeg doen Marijke de deur van de huiskamer open. Daar staat op een tafeltje, met een kleedje gedekt, op een theelichtje de warme koffie. Ook een blaadje met wat verder noodig is en een veelbelovend koekjestrømmeltje. Dan gaan ze zitten op een pakkist, die alvast uitgeladen is, Marijke schenkt koffie in en presenteert uit het trømmeltje echte lekkere buiten-koekjes, zooals je ze in Amsterdam niet hebt, zegt Frits. Na een half uurtje, juist als ze in en om het huis alles bekeken hebben, komen de verhuizers en al gauw staat Moeder met een groot boezelaar voor, aan te wijzen waar alles staan moet, en sjouwt Frits als de beste.

't Is een paar dagen hard werken, maar als de vacantie om is en juffie, Lien, Ans en Han weer thuis zijn, is alles ook bijna klaar. Juf zal nog een week blijven. Zoo graag zou ze, zonder geld te verdienen, mevrouw zijn blijven helpen, maar 't kan niet, zij moet haar oude moeder mee steunen met de andere broers en zusters. Mevrouw wil 't heelemaal zonder hulp probeeren.

„Moeder, ik ben vreeselijk blij dat ik weer thuis ben. 'k Heb zoo erg naar u verlangd,” en innig tevreden zit Ans op Moeders schoot. „Krijg ik nog een eigen tuintje?”

„Ja zeker, Frits en ik hebben voor ieder al een stukje uitgezocht. Ga maar eens mee. Han, jij ook.”

Frits heeft de tuintjes al omgespit en Govert heeft gezegd dat ze wat mest mogen komen halen. Dat zullen ze dan nu maar dadelijk doen, want morgen is 't weer schoolpret. Frits legt Lien uit hoe ze loopen moet en dan gaat 't er met de trekkar op af. Al gauw zien ze 't groote huis en daar loopt Marijke buiten. Lien begrijpt, dat zij 't is.

„Dag juffrouw,” zegt Lien beleefd en de anderen volgen.

„Dat is zeker Lien?” zegt Marijke vragend.

„Hm,” denkt Lien, „die zegt maar dadelijk „Lien”. De dienstmeisjes bij Em zeiden netjes „jongejuffrouw”.”

Marijke heeft zich tot de kleintjes gewend. „En die twee? Han en Ans? Nu, hoe raad ik dat?”

„Mooi,” zeggen ze alle twee en Ans zegt vertrouwelijk: „Ik vind 't zoo prettig op 't Jachthuis.”

„Heeft de meneer ook konijnen?” vraagt Hans rondkijkend. Daar heeft hij nu al zoo lang over gedacht.

„Nee,” zegt Marijke, „geen konijnen, maar wel duiven en kippen. Kom, jullie moogt ze wat eten geven.”

De kinderen volgen haar en 't is een gekakel van wat-ben-je-me als ze ieder een handje voer strooien. Govert komt kijken wat er toch te doen is. Er komt een heele zwerm duiven aanvliegen.

„Ze vliegen altijd samen,” vertelt Govert, „als er een paar opvliegen, volgen ze allemaal.” Er zijn postduiven

bij, die altijd weer naar hun hok terugkeeren, hoe ver ze ook worden weggebracht en dan nog een soort, dat lijkt op de zeemeewen, die 's winters wel in de Amsterdamsche grachten komen, en die dan ook „meeuwjtjes” heeten. Ook is er een kropper, die zich opblaast alsof hij zich heel wat verbeeldt. Ook de duiven krijgen een handje gemengd voer. De kinderen genieten.

„En komt mevrouw al wat op orde?” vraagt Marijke aan Lien.

„O, 't is nog niet heelemaal klaar, maar toch al ver.”

„Ja, mevrouw en je broer weten van aanpakken! Nu is 't zeker uw beurt. U bent nog frisch, want u bent immers uit logeeren geweest?”

„Nou, of ik. In zoo'n prachtig huis! Wel tienmaal 't Jachthuis. En ze hebben er twee auto's en een lift in huis en wel drie dienstmeisjes,” vertelt Lien met vuur.

„Dan zou u daar gauw verleeren om uw handen te gebruiken,” zegt Marijke droog. „'t Is maar goed, dat u dan weer thuis bent.”

Lien vindt 't niets prettig, dat haar verhaal niet meer indruk maakt. En Marijke? Die denkt: „Zou mevrouw wel veel aan haar oudste dochttertje hebben?” Maar ze zegt niets.

Ans en Han zijn met Govert mee, die hun kar vol doet met allerlei „viezigheid”, vinden ze. Ja, 't is wel raar, maar daar moeten de bloemetjes toch van groeien!

Als de kinderen thuis komen, toonen ze vol trots hun kar.

„Ja, ja, mooi!” roept Moeder. „Maar breng 't alsjeblieft een goed eind weg of gooi er wat aarde op. En handen wasschen!”

„'t Zijn al echte buitenkinderen,” zegt juf en even later komen Ans en Han binnen; ze hebben handen gewasschen en zijn kletsnat. 't Is hier een heel pretje: niet onder een waterleidingkraantje maar onder een

pomp, waarbij je heerlijk kunt plonzen en knoeien.

Moeder heeft een gezellig thee-uurtje gemaakt vanwege den laatsten vacantedag. De kleintjes krijgen een kopje kinderthee met veel melk en veel suiker.

„Zijn er geen koekjes?” vraagt Lien rondkijkend. „In Den Haag . . .”

„Aten ze 's morgens, 's middags en 's avonds

koekjes,” viel Frits in. „Schei toch eens uit met dat gebluf over Den Haag!”

„Mis, jongetje, ik wou zeggen: „in Den Haag heb ik van meneer een blikje Haagsche hopjes gekregen” en dat ga ik nu eens voor jullie halen!”

Rommelend in haar half uitgepakte koffertje vond ze de hopjes, maar tegelijk kwam haar een enveloppe in

handen. Wat was dat ook weer? O ja — in Den Haag had ze voor een grooten winkel in 't Noordeinde haar lievelingstekst zien liggen; ze was naar binnen gegaan om te vragen wat die kostte. Vijf en zeventig cent — dat had ze nog. Lien bekeek den tekst even en zuchtte. „*De Meester is daar en Hij roept u.*” Wat duurde dat nog lang! Hier op dat stille Jachthuis zou ze nog veel minder iets kunnen uitrichten dan in Amsterdam. Daar had ze altijd nog eens kans gehad om een kind uit een gracht te redden of vlak voor een tram weg te trekken, maar hier Nu ja, ze zou hem toch maar ophangen, dat zou haar herinneren aan haar roeping als ze volwassen zou zijn. Zoo dacht Lien terwijl ze met haar hopjes naar beneden ging. Daar vond ze allemaal blijde gezichten. Wat er was?

Juist had de postbode een briefkaart van Vader uit Havannah gebracht. Alles ging voorspoedig, de zee was kalm, de reis goed, Vader noch oom Herman zieziek, al hadden ze sinds Vigo, twaalf dagen geleden, geen land gezien. Wat waren ze blij met die kaart! Spoedig zou een brief volgen.

„Net of Vader er een beetje bij is!” zei Ans.

VI.

Strijd.

Veertien dagen later, 't was begin Mei, liep Frits, van school komende, met zijn fiets aan de hand. Was die vervelende band nu maar gesprongen toen hij nog in de stad was, dan had hij allicht van iemand wat solutie en een stukje binnenband kunnen leenen. Maar hier midden in 't bosch! Dom dat hij niet altijd alles bij zich

had. De heele boel lag thuis. Daar had hij 't anders keurig in orde, want hij was nu fietsenreparateur voor de heele familie, omdat er niets meer inkwam van een fiets naar den winkel brengen.

't Viel niet mee, vond Frits, als je met alles zoo zuinig moest zijn. Maar nu ja — 't moest. Hij zag best, dat Moeder ook allerlei dingen moest doen en laten, waar Moeder vroeger nooit bij gedacht had. Alles vroeg Moeder aan Marijke. Die had haar in veel dingen raad gegeven. De zolen van hun schoenen waren met lijnolie ingesmeerd, dan duurden ze langer, zei Marijke. Ook had ze Moeder geraden om hooikisten te maken, dan bespaarde je brandstof.

Nieuwe dingen koopen — daar kwam heelemaal niet van in. Frits had wel erg graag een regenjas gehad. Die cape vond hij zoo kinderachtig. Geen een jongen in zijn klas had meer een cape en dat had hij aan Moeder verteld. Maar Moeder kon maar niet ineens een regenjas koopen, als de cape nog goed was, had Moeder gezegd. Nou, dat zou hij wel te boven komen. Dat Moeder alles, alles zelf deed, en verleden week, toen ze zoo'n erge hoofdpijn had, toch maar moest opstaan en voor het noodigste zorgen, dat was veel erger. Zoo liep Frits te denken. Daar hoorde hij een fietsbel achter zich.

Aha, de postbode.

„Iets voor ons, Van Maurik?”

„Alleen maar een drukwerk, geloof ik, jongeheer.”

„Geef maar aan mij mee, zeg, dan hoef je dat heele eind niet.”

„O graag” en Van Maurik sprong van zijn fiets en doorzocht zijn tasch.

„Precies. Hier is 't. Vrindelijk bedankt.” Meteen was hij weer weg. Frits had 't drukwerkje aangenomen en er ternauwernood naar gekeken. Nu, onder 't voort-

loopen, viel zijn oog op 't adres. Wat? Voor hem? Meteen had hij zijn fiets tegen den berm aangegooid, hardhandiger dan er juist goed voor was, en zat hij zelf er naast.

Het kampboekje! Dat moest hij gauw doorkijken. Zou Jan Daamers weer kampofficier zijn even opzoeken, ja, daar stond hij in 't Eerste Hardenbroekkamp. Meer vooraan stond nog een stukje over de Hardenbroekkampen:

„Deze kampen worden dit jaar ten getale van drie gehouden.”

„Zij duren zeven dagen, terwijl de prijs f 21.— is.”

Ho eens even

„*Ter-wijl-de-prijs-een-en-twintig-gulden-is.*”

Alsof iemand hem tergend duidelijk 't voorzei, kwam 't Frits telkens weer voor den geest een-en-twintig-gulden. En Moeder moest op één gulden zien. Wat? Op één gulden? Op één dubbeltje! Want toen Lien gisteren weer een postzegel voor een brief aan Em gevraagd had, had Moeder gezegd:

„Dat is de derde in korten tijd, Lien, dat kan zoo niet doorgaan.”

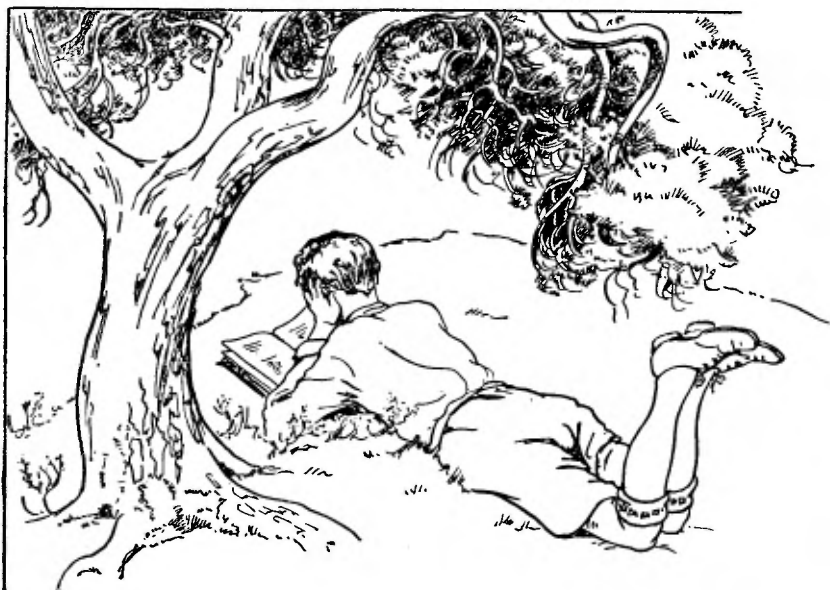
„Hè, één dubbeltje, Moeder,” had Lien gezegd. Maar Moeder had haar voorgerekend, dat iedere maand twee brieven f 2.40 in 't jaar was en dat zij dat niet kon besteden alleen voor brieven van Lien.

En voor zijn een en twintig gulden kampgeld zou je wel ja, zooiets van tweehonderdtien brieven kunnen schrijven. Mocht hij Moeder vragen om een en twintig gulden voor zijn plezier te besteden?

Nu ja, maar Moeder had verleden jaar toch gezegd dat ze 't erg gezond vond voor hem, een week heelemaal in de buitenlucht. Ja — maar toen woonden ze in Amsterdam. Nu had hij hier buitenlucht zooveel hij maar wou.

Maar hij kon toch zijn kamp niet opgeven! Dat zou Moeder niet eens willen. Vastbesloten stond Frits op. Hij was 't met zichzelf eens geworden. Hij zou Moeder de beslissing overlaten.

Ziezoo. Blij dat hij er af was. Fluitend vervolgde hij zijn weg. Dat trof hij, hoor, dat Jan weer officier was. Natuurlijk zou hij aanvragen om in zijn tent te mogen

komen. Daar zag hij 't Jachthuis al. Wanneer zou hij 't met Moeder bespreken? Niet als iedereen er bij was. Een geschikt oogenblik afwachten maar.

De laatkomer werd opgewacht met een stapel boterhammen, groot genoeg om zelfs hèm te veel te zijn. Hij was alleen met Moeder, de anderen waren buiten. Nu zou hij goed kunnen zeggen van 't kamp . . . Een paar maal wilde hij beginnen. Maar hij kwam er toch niet toe.

„Frits, wat eet je langzaam. Je schiet niet op.”

„En u zegt altijd, dat we goed moeten kauwen!”

„Dat is waar; ik moet zeggen, je denkt er merkwaardig goed aan vandaag. Zeg, jongen, om vier uur komt mijnheer De Rondenaere ons een bezoek brengen om kennis te maken. Zorg dat je om halfvier binnen bent om je op te knappen. Een schoon pak ligt boven klaar. En maak je fiets alsjeblieft voordat je dat aan hebt.”

„Goed, Moeder.”

Na 't koffiedrinken slenterde hij naar buiten. Over 't kamp had hij niets gezegd. Hij belandde, zonder dat hij er met opzet was heengegaan, op zijn lievelingsplekje, een heuveltje met een ouden den er op, door Han „de klimboom” genoemd. Frits ging languit in 't mos liggen, tegen 't heuveltje aan; 't was daar zoo beschut en de zon stoofde hem zoo heerlijk, dat 't wel zomer leek. Nu nog eens lekker over 't kamp denken. Hij bladerde het kampboekje nog eens door in de inleiding stond „vrij om te leven, zooals hij zoo graag wilde, maar zoo weinig kon”

Ja, zóó met mekaar omgaan, zóó met mekaar leven, dat kon je alleen in het kamp. Tenminste zoo had Frits 't verleden jaar gevoeld. Wat had hij genoten bij de tobbegevechten in de slotgracht en toen ze het slot gingen bezichtigen en onder in een der kelders de „geest van den Hardenbroek” bleek te zitten. En wat had hij er fijn gevoetbald. Je hoefde er niet zooveel van te kunnen om mee te doen: niemand lachte je op een vervelende manier uit. Als er bijvoorbeeld in hun voetbalclub op school zoo'n lid was als die kleine Ru van Dalen — wat hij er hem gauw uitgegooid zou hebben! Maar in 't kamp hoefde je heelemaal geen kei te zijn om toch te kunnen meedoen. En die verlegen, onhandige Ab Rims, nou, die zou op school wel geplaagd worden, maar in 't kamp had Jan Daamers ontdekt dat Ab zooveel wist van

vogels en bloemen. Als hij daarvan vertelde, dan was 't best leuk en dan was Ab ook niet verlegen meer. Van plagen kwam niets in. Dat was zoo ongemerkt gekomen. 't Was de geest van het kamp, had Jan gezegd.

Tja . . . dat was allemaal goed in 't kamp. Maar in je dagelijksche doen . . . En toch . . . Frits had 't er eens met Jan Daamers over gehad na de avondtoespraak. Jan had gezegd dat 't wel heel moeilijk was om vast te houden wat je in het kamp gekregen had, en dat 't heel wat gemakkelijker ging om dáár, zooals Jan zei, naar Gods wil te leven dan in je leventje thuis. Ja . . . hoe 't allemaal precies was besproken, wist Frits niet meer. Hij had er ook nooit veel meer over gedacht. Maar nu hij daarover aan 't piekeren was gegaan, herinnerde hij zich dat Jan gezegd had: „Ik geloof toch dat 't thuis ook wel gaan zou, als we maar meer iederen dag vroegen, wat God wilde dat we doen zouden.”

En hij — Frits? Vroeg hij dat iederen dag? Dacht hij er wel óóit aan? Maar — wàs er iederen dag iets om te vragen, wat God wilde dat we deden? Nou bijvoorbeeld gisteren. Wat had hij te doen gehad? Eerst 's morgens schoenen poetsen. Accoord. Lien had nog gezegd, dat ze mooi glommen. Na 't ontbijt naar school . . . aardrijkskunde. Daar was hij netjes doorgerold; wel had hij den vorigen avond de plaatsen van België niet geleerd, maar hij had ook uitgerekend, dat hij geen beurt zou krijgen.

Toen? Fransch. De vorige week repetitie, dus niets voor te doen gehad. Daarna — vrij kwartier. Daarin was niets gebeurd. Of ja . . . hij had drie cent geleend van Wim Ras om een krentenbol te koopen in 't bakkerswinkeltje aan den overkant. Dat wou Moeder nooit, dat hij geld leende. Hij mocht er wel aan denken, 't terug te geven als hij zijn zakgeld kreeg. Ze kwamen nooit aan hem te kort, dat niet — maar Moeder had 't verboden.

Onder meetkunde, 't derde uur, had hij een briefje rondgestuurd aan een paar voetballers, of ze een van allen een rijgnaald hadden om den veter door zijn voetbal te rijgen. Dat had hem bijna een strafbon bezorgd. Vierde uur: geschiedenis. Die had hij goed geleerd. Hij hield van geschiedenis en las wel eens vooruit in De Boer. Toen was hij gaan koffiedrinken bij de mevrouw, waar Lien en Ans ook kwamen en omdat 't regende, had hij met de kinderen van die mevrouw boeken gekoken en hun flauwe versjes voorgelezen — wat hij zelf nogal erg deugdzaam vond, want zoo'n pleziertje was dat niet. 't Had lang genoeg geduurd ook, want 't eerste middaguur had hij vrij. Brrr . . . wat een saaie middag verder: twee uur teekenen. Nu, hij had zich niet vermoeid. Hij zat fijn achteraan. Hij was een boordendoos aan 't teekenen, maar zitten praten met zijn burens was wèl zoo gezellig. Als meneer keek, had hij meteen zijn arm uitgestoken en met één oog getuurd, net of hij verdiept was in zijn perspectief-meting. Hij leek heel ijverig! Een verlossing de bel om vier uur! Toen was er verder thuis niets geweest . . .

Hm, ja. Hij had nog aardappelen geschild. Geschrapt moesten ze, dat was lekkerder en zuiniger, zei Marijke. Voor 't gemak had hij ze toch maar geschild. En dik ook. Moeder had een paar vierkante brokken opgepakt, waar hij eigenlijk maar stukken had afgesneden om gauw klaar te zijn. Moeder had niets gezegd, maar hij had wel geweten, dat er iets niet in den haak was.

Ziedaar. Dat was zijn Dinsdag geweest. Had hij nu heusch bij al die dingen zich de vraag moeten stellen, wat God wilde dat hij doen zou? Was dat eigenlijk niet oneerbiedig als 't ging over sommen en teekenen en een krentenbol?

Maar nu dacht Frits opeens terug aan een gesprek met Vader. Toen Frits had gezegd, zoo graag geld te

willen verdienen voor Moeder, had Vader geantwoord: „Doe jij nu je dagelijkschen plicht maar zoo goed je kunt, jongen. Dat is: beter werken dan je tot nu toe gedaan hebt. Moeder mag geen zorg over je lessen en je school hebben. Als je dat van haar afneemt en voor goede rapporten zorgt, dan doe je wat er op 't oogenblik van je gevraagd wordt.”

Zóó had Vader 't gezegd. Ja — nu zag Frits 't ook wel anders. Eigenlijk had hij dien heelen schooldag verprutst. Als je de moeite en inspanning optelde, die hij zich gisteren getroost had, dan was 't maar een droevig beetje. Hij had er zich met zoo min mogelijk moeite tusschenuit gedraaid. Dat was *niet* wat Vader en Moeder wilden en verwachtten. En — niet wat *God* wilde ook....

Frits sprong op en ging heen en weer loopen. Dus dan had je net zoo goed met alle kleine dagelijksche dingen naar Gods wil te vragen. Dat werd moeilijk — tjonges, wat werd dat moeilijk. Dus als je geen zin had om je aardrijkskunde te leeren — tòch leeren. En als je zin had in 't een of ander — niet je eigen zin volgen. Hij nu bijvoorbeeld, hij had geweldigen zin in 't kamp. Nu ja, maar dat was iets goeds, dat mocht wel.

Mocht dat wel? Mocht hij Moeder vragen, voor zijn eigen plezier f 21.— te besteden? Maar Moeder kon toch altijd nog „neen” zeggen? Frits nam 't zich vast voor, zei Moeder neen, dan zou hij toonen dat hij 't begreep en er niet over mokken. Maar, hoopte hij stilletjes, Moeder zou wel een maniertje weten om hem te laten gaan! Zou hij er nu dadelijk over spreken? Hoe laat was 't? Lieve tijd, al bij halfvier. En hij zou zijn fiets nog gemaakt hebben; ja, dat kon nu niet meer. Vooruit nou maar, eerst verkleeden.

Thuisgekomen besteedde Frits rond twintig minuten aan 't opknappen van zijn uiterlijk. Akelig netjes zat

zijn haar nu, nat geplakt en in een scheiding. En zijn handen zagen rood van 't boenen. Frits hing wat rond op zijn kamertje. Wat zou oom Herman's Vader voor iemand zijn? Frits had wel begrepen dat hij liefst zoo min mogelijk van hen merkte; Moeder had gezegd, dat ze hen wel zou roepen om even binnen te komen.

Op 't geluid van kinderstemmen keek hij 't raam uit. Daar kwam een oude heer aan en — aan zijn eene hand liep Ans, aan zijn andere Han. Frits hoorde juist Han zeggen: „Waarom hebt u geen konijnen?”

Moeder bespaarde mijnheer De Rondenaere een antwoord, door hem tegemoet te komen van de veranda en hem te begroeten. Frits stak zijn hoofd bij Lien om de kamerdeur:

„Ga je mee? De Vader van oom Herman is er.” Samen gingen ze naar beneden, waar ze vanuit de aangrenzende kamer juist het oog hadden op den ouden heer, met wien Moeder praatte. Ans stond hem stil aan te staren. Nu was 't even stilte en Ans zei:

„U lijkt er wel op. Maar u hebt geen baard. Zou u dien misschien willen laten groeien?”

Hulpeloos keek mijnheer Mevrouw aan, die vroeg: „Waarop lijkt mijnheer, kindje?”

„Op grootvader,” en Ans wees naar 't portret van mevrouws Vader, die voor eenige jaren overleden was. „En,” vervolgde ze, haar handje vertrouwelijk op de knie van den ouden heer leggend, „ik wou zoo graag een grootvader hebben. Ik heb er geen eentje en alle kinderen op school wel. Hoe wilt u 't liefst genoemd worden, „opa” of „grootvader”?”

Onrustig draaide de oude heer in zijn stoel heen en weer.

„Nu, als u 't goed vindt, mag Ans misschien wel grootvader zeggen,” hielp mevrouw. „Frits en Lien, onze oudste twee, hebben hun grootouders nog gekend, maar

Ans heeft altijd naar een grootvader verlangd. Frits en Lien, kom jullie even?"

Nu volgde de begroeting van die twee, maar 't gesprek vlotte niet erg. Moeder wenkte ze na een oogeblikje alweer om afscheid te nemen. Verschrikkelijk jammer van al die moeite, op zijn handen en zijn scheiding gedaan, vond Frits.

Ansje was heelemaal op haar gemak met haar nieuwen „grootvader". Ze kwam aandragen met haar zaaddoos, in vakjes verdeeld, die ze in Amsterdam al in orde had gemaakt, vol verwachting dat ze „buiten" een tuintje vol bloemen zou krijgen. Nu had ze al heel wat gezaaid, „maar die zoo lekker ruiken, net vlindertjes," die had ze niet.

„Bedoel je lathyrus?" vroeg mijnheer.

Vragend keek Ans Moeder aan. Ze geloófde 't wel, maar al die vreemde namen kon ze niet onthouden. Moeder zou in de andere kamer wel even een catalogus van bloemen opzoeken. Terwijl Moeder weg was, kwam Han naar den ouden heer toegelopen.

„'t Mag niet van Moes, hier bij 't Jachthuis, maar mag ik bij u niet een paar konijntjes komen vangen?"

„Konijntjes vangen? Waar dient dat voor?" De grijze oogen keken door de brilleglazen den kleinen jongen niet heel vriendelijk aan. Daar had je 't al! Konijnen vangen! Nu nog mooier! Zeker zoo'n jongen, die strikken zette.

„Och," zei Ans, „Han wou zoo graag een paar konijnen in een hokje hebben."

„O ja," zei Moeder, die met den catalogus weer binnen kwam. „Han droomt maar van konijnen."

„Ik wou ze kooblaren voeren en worteltjes en ze moesten namen hebben en ze moesten komen als ik ze riep" vertelde Han.

Dat veranderde de zaak. De oude heer was een echte

dierenvriend en hij keek Han met heel andere oogen aan nu hij begreep hoe 't zat.

„Wilde konijntjes kun je niet in een hokje houden. De tamme kunnen niet zelf hun eten vinden, dus die moeten wel door de menschen verzorgd worden. Maar ze vinden het ook niet prettig in een klein hokje. Als je hier konijnen wilt houden, moet je een konijnenberg hebben, waar ze in kunnen graven.”

„Ja,” zei Han, „maar ze moeten toch een hokje hebben voor als het regent.” De oude heer lachte; dat was een dierenvriend naar zijn hart!

„En nu je bloemen, kleine meid. Aha, daar hebben we de lathyrus.”

Mevrouw keek met verwondering naar dat tooneeltje. Daar zat de oude heer, Han aan zijn knie, Ans naast hem, een armpje om zijn hals geslagen. En nu had ze nog wel getwijfeld of ze de kinderen zou laten binnenkomen!

Mijnheer vertelde, dat 't nu te laat was om lathyrus te zaaien. Dat moest begin Maart al gebeuren. Ans moest nu in Juli maar eens bij hem komen kijken, dan bloeiden ze al. Of ze wel wou?

„Graag men . . . o nee, Grootvader!” zei 't kleine ding. En mijnheer liet haar maar kalmpjes haar gang gaan, maar toen ze hem bij 't afscheid een flinken zoen gaf, ja, toen wist hij niet wat voor gezicht hij zetten moest!

Lien zat intusschen aan Em te schrijven.

„Wat het leven hier buiten betreft, dat bevalt „mij wel, tenminste 's zomers. Maar verder is „het hier een erg alledaagsch leven. Onze villa „ligt ver van andere huizen en ik heb ook nog „niemand ontmoet met wie ik over mijn toekomst- „plannen kan praten en dat kan ik thuis ook „niet. Moeder zou 't maar akelig vinden als

„ik later naar Indië zou gaan en Frits — nu ja, „je kent hem, hij denkt alleen aan voetballen en „met iets hoogers hoef je bij hem niet aan te „komen. Hij heeft wel eens iets van mijn plannen „gemerkt en dadelijk plaagde hij me. Je moet „heel wat uitstaan als je zoo'n roeping hebt en „ze begrijpen je niet. Maar wacht maar, over „tien jaar zullen ze me wel met andere oogen . . .”

„Zeg, luister toch eens. Moeder heeft al tien keer geroepen. Je moet helpen,” en Frits stak zijn hoofd om de deur.

„Tien keer; onzin! Toe zeg, help jij even! Ik schrijf aan Em.”

„Komt niets van in. Ik moet voor morgen al mijn werk nog. 'k Ben net klaar met mijn fiets.”

Met een boozen ruk schoof Lien haar stoel achteruit. „'t Is me een leven hier. Net zit je even of 't is: omwasschen, stof afnemen, aardappelen schillen, schoenen poetsen . . .”

„Met uw welnemen, dame, maar ik poets alle dag schoenen en ik schil alle dag aardappelen. Licht dat Uwe Edelheid nu eens helpt. Ga nu gauw, want Moeder wacht.”

Frits verdween en er zat niet veel anders op voor Lien dan Moeder te gaan helpen. Met een zucht pakte ze den droogdoek en zette zoo onverschillig de afgedroogde voorwerpen neer, dat Moeder meer dan eens moest zeggen: „Toe Lien, wees toch wat voorzichtig, je breekt nog wat!”

Frits ging in koortsachtige haast zijn werk maken. Hij had een heeleboel en één ding had hij zich voorgenomen: hij zou alles doen en goed ook. Liefst altijd in 't vervolg, maar om te beginnen zijn werk voor morgen. Hij wist nu voor zichzelf, dat hij dan deed wat Moeder graag wilde, en wat Vader ver weg in Mexico wilde.

En, hoe wonderlijk ook, als hij zijn kaartjes keurig inleverde en zijn sommen maakte zoo goed hij kon, dan deed hij wat God wilde.

Toen hij die verraderlijke Duitsche naamvallen er zoo vast ingepompt had, dat hij ze slapend zou kunnen opzeggen en drie bewijzen van de stelling van Pythagoras uit zijn hoofd geleerd had, tolde 't hem wel een beetje, maar hij had toch een voldaan gevoel, toen hij 's avonds bij 't naar bed gaan bedacht dat hij met een gerepareerde

fiets en goed geleerde lessen den dag van morgen tegemoet ging.

't Was negen uur en al donker. Maar de sterren flonkerden en schitterden en Frits kon er niet toe komen, naar bed te gaan, omdat 't voor zijn open raam zoo heerlijk was en om nog iets anders. Nu 't overal stil was en de dag afgedaan, kwamen de gedachten aan 't kamp weer boven. En toch wilde hij er liever niet aan denken. Maar 't liet hem niet met rust. Telkens kwamen zijn

gedachten er op terug. Op 't laatst moest hij wel door-denken; 't hielp hem niet.

Daar was hij er. *Een-en-twintig-gulden*. Daar ging het om. „Heer, wat wilt Gij dat ik doen zal?” Daar ging het ook om. O, wat zag hij 't nu akelig duidelijk . . .

Hij zat een poosje stil naar buiten te kijken. Hoe 't kwam, wist hij niet, maar opeens was het, of hij na een groote inspanning plotseling gewonnen had. En heel zeker wist hij: hij zou *niet* naar het kamp gaan. Hij zou 't Moeder niet eens vragen.

Niet naar het kamp . . . Twee dikke tranen sprongen Frits in de oogen. Vreemd, hij had toch ook een blij en verlucht gevoel. En toen hij naar buiten naar den sterrenhemel keek, toen wist hij dat 't ook in 't heele gewone leven-van-alle-dag wel eens lukt, naar Gods wil te leven.

Den volgenden morgen maakten de vogels, die overal om het huis nestelden en al druk in de weer waren om het kleine grut te voeren, hem wakker. Dadelijk stond zijn besluit hem weer helder voor oogen. 't Kampboekje nemen en 't middendoor scheuren was het werk van een oogenblik. Hij moest 't nu maar niet meer zien. Maar bij nader inzien vond hij dat flauw, daar moest hij maar tegen kunnen. Dus legde hij de twee stukken van het boekje in zijn kampschrift, zijn „Dagboek”, zooals hij er met sierlijke letters voorin geschreven had.

Onder den laatsten zin schreef hij.

„Besloten niet naar het kamp te gaan, omdat het te duur is.
F. H. van Welink. 8 Mei.”

Een dikke streep er onder. Ziezoo, afgedaan.

Toen borg hij vastberaden alles op de bovenste plank van zijn kastje, kleepte zich aan en ging schoenen poetsen.

VII.

Buitenleven.

„Kinderen, komt toch gauw! Een brief uit Mexico!” Moeder stond met een brief in de hand te wenken, toen ze op een middag thuiskwamen. Frits had gewoonlijk Ans achterop de fiets. Was 't heel slecht weer, dan ging Ans met de autobus, en van den winter zou ze maar een abonnement moeten hebben. Ze was nog te klein en vooral te teer om door alle wind en weer te gaan, vond mevrouw. Maar 't was alweer een extra uitgave. O, wat konden die geldelijke zorgen mevrouw bezwaren. Als zij nu maar eerst zekerheid had, dat haar man een betrekking had gekregen in Mexico. En nu las zij met dankbaar hart en blijde stem de kinderen Vaders brief voor.

Vader vertelde allerlei van 't vreemde land, waar alles zoo heel anders was dan in Holland. De stad Tampico was, op eenige straten na, vies, schreef Vader, zooals we ons dat in Holland niet voor konden stellen. „Tusschen de modderpoelen liggen menschen rustig te slapen, zitten te eten of doen de wasch in een plas op straat.” Buiten de stad, waar Vader woonde, was 't gelukkig heel wat beter. Er was een kiekje bij ingesloten van 't huis, waar Vader en oom Herman en nog anderen woonden. Aan 't eind van den brief kwam de blijde tijding, dat Vader dadelijk was aangesteld tot hoofd-opzichter.

Nu kon Moeder rekenen op een vaste, zij het kleine, som, die Vader iedere maand zou kunnen zenden! Wat een vreugde! Die brief maakte dat allen in een gelukkige stemming waren. Na 't eten — 't was zulk mooi weer en Moeder vond dat de kleintjes wel iets langer mochten

opblijven — gingen ze nog een eindje omloopen en daar kwamen ze Leendert, de hulp van Govert, tegen.

„'k Zou net met 'n boodskap noa 't Jachthuis goan,” zei hij aan zijn pet tikkend. „De compelemente van de boas en of een van de kinders nog efkes bij 'm an wou komme.”

Dat behoefde hij geen tweemaal te zeggen. Ze waren allen erg op Govert gesteld, die zoo genoeglijk verhalen kon doen uit den ouden tijd of over boomen, bloemen en beesten vertellen. Ze zouden dan allemaal maar even gaan.

Ze vonden Govert op de bank achter de keuken zitten en Marijke zat met een stoof onder de voeten en de breikous in handen in een rieten stoel.

„Daar doet u goed aan, om hierheen te komen,” en Marijke wilde zich naar binnen haasten om stoelen te halen, maar Frits en Lien duwden haar lachend weer terug in haar stoel, terwijl Ans en Han samen een stoel naar buiten sleepten voor Moeder.

„Ja, waarvoor zou 'k nou gevraagd hebben of jullie komen wou?” vroeg Govert met een geheimzinnig gezicht.

„Voor de konijntjes! Voor de konijntjes!” juichte Han.

„Wat?” en Govert sloeg zich vol verbazing op de knie. „Hoe raai je dat zoo mooi! Nou dan — over veertien dagen kan ik van een boer uit de buurt twee mooie konijntjes krijgen, maar dan moeten ze hun huis klaar vinden.”

„Een konijnenberg maken, Govert?” vroeg Frits.

„Juistement. Wē moeten aan den gang, Frits, want Han kan nog niet spitten. In de schuur staat nog kippen-gaas genoeg, daar mag jullie van gebruiken, zei meneer. Dat moet een eind onder 't zand plat op den grond komen, dat ze zich niet kunnen uitgraven, en er omheen natuurlijk ook.”

En dan had Govert nog een heeleboel te vertellen

over 't voer. Lang niet alles deugde voor konijnen. Wel gewoon gras en vooral de bladeren van paardebloemplanten. En afval van boeren-, savoye- en groene kool, maar roode en witte kool was niet zoo goed. Ook moest je konijnen nooit bij hun ooren oppakken. Dat deed pijn. Gewoon flink optillen of desnoods bij het rugvel, dat was het beste. De kinderen mochten gerust bij Govert komen om te vragen, als ze iets niet wisten.

„Ja,” zei hij, „je kunt wel beesten houden, maar eerst moet je 't leven van je beesten kennen. Dat staat ook in den Bijbel, weet je wel?”

Neen, dat wisten ze eigenlijk niet.

Nu, dan zou Govert 't eens voor hen opzoeken. De Bijbel werd van binnen gehaald; ja, daar stond het: Spreuken 12 : 10: „De rechtvaardige kent het leven zijner beesten.” Zouden ze 't niet vergeten? Neen, dat zouden ze niet. 't Was heel iets anders als je 't gedrukt zag staan en dan nog wel in den Bijbel!

Terwijl de kinderen zoo met Govert aan 't praten waren, had Marijke gevraagd of mevrouw even mee naar de al rijpende aardbeien wilde gaan zien. Ze beloofden een prachtigen oogst. Er schemerde al heel wat rood tusschen de blaren door. Marijke ging aan 't vertellen van dit soort en dat soort, maar ze merkte best dat Mevrouw maar half luisterde.

„Stadsmenschen geven daar zoo niet om,” zei ze lachend. „Ik denk maar, dat iedereen evenveel plezier in de kweekerij heeft als ik.”

„Nee, Marijke, op een anderen dag wil ik er wel degelijk graag over hooren, maar nu zit me een brief, dien ik gekregen heb, aldoor in de gedachten.”

„O ja, de brief van mijnheer uit Mexico, Ans vertelde 't me straks.”

„Niet zoozeer die brief, maar een van den vader van Liens vriendinnetje, Emmy Weerts. Hij vraagt haar mee

in de zomervacantie op een auto-tocht door België en Duitschland, en nu ben ik 't met mijzelf niet eens, wat ik doen zal. Och, Marijke, Lien heeft zooveel moeite om aan ons eenvoudig leven te wennen. Ze draagt haar hartje zoo hoog. En nu had ik zoo gedacht, als we in de groote vakantie samen eens 's morgens 't huiswerk deden en 's middags dan tijd hadden om op een mooi plekje te gaan zitten met ons naaiwerk, dan zou haar dat een heeleboel leeren. Terwijl als ze nu met die familie op reis van allerlei weelde geniet, 't haar weer veel meer moeite zal kosten, zich in haar eigen huis thuis te voelen. Toch, aan den anderen kant gun ik 't haar zoo graag. 't Is soms zoo moeilijk, Marijke, alleen te beslissen."

Even was het stil. „U bedoelt zonder mijnheer," zei Marijke zacht. „Maar alleen — dat hoeft toch niet. Als ik nu met zoo iets zat, dan zou ik er met den Heer over spreken vanavond. „Zoo iemand van u wijsheid ontbreekt, dat hij ze van God begeere, en zij zal hem gegeven worden." 'n Jaar of tien geleden was er een huisje leeg vlak bij onze getrouwde dochter. Ze schreef ons of we daar niet konden komen wonen. Een kleine bijverdienste voor Govert was er wel te vinden, 't huisje deed weinig huur, mijn schoonzoon verbouwt van alles, we zouden aardappelen en groente vrij hebben. 't Eene oogenblik dachten we: „We doen het". Vijf minuten later dachten we: „We kunnen niet van meneer weggaan." Ik werd er haast mal van in 't hoofd. Op een ochtend zegt Govert: „Maar vrouw, driedubbel dom zijn we. De Heere wil ons toch ook hierin den weg wijzen."

We hebben toen samen om wijsheid gebeden. Toen en nog dikwijls in die dagen. Binnen veertien dagen moesten we beslissen. Aan 't eind van die veertien dagen wisten we heel zeker, dat we mijnheer niet in den steek mochten laten. En we zijn altijd blij geweest

met ons besluit. Ik geloof dat God ons geroepen heeft om bij mijnheer te blijven tot zijn dood toe."

Stil had mevrouw geluisterd. Als ze toch Marijke niet had! Ontzaglijk veel had die haar geleerd op 't punt van zuinig huishouden. Maar niet minder kon Marijke haar troosten en raden door de wijsheid, die ze van God begeerd en verkregen had.

„Dankje, voor wat je me verteld hebt, Marijke,” zei ze. „Ik zal morgen wellicht wijzer zijn dan vandaag en mijn weg zien.”

„Moeder, komt u soms, 't begint al donker te worden,” klonk de stem van Frits. Langzaam wandelden ze naar 't groote huis terug, Frits met z'n arm door dien van Moeder. 't Was nu kindertjes-bedtijd en vlug stapten allen naar huis.

't Was twee dagen later. Zaterdagmiddag.

Frits liep langs de groote oprijlaan. De voetbalclub van school heette „Excelsior”, dat beteekent: „steeds hooger”. 't Leek wel of Frits den naam van zijn club in beeld vertoonde, want steeds hooger trapte hij zijn voetbal. Dat Moeder hem gezegd had, niet zoo vlak bij de kassen, die aan weerszijden van de laan lagen, te voetballen, ja — dat was hem 't eene oor in en 't andere uitgegaan.

Trap... flink zoo, boven dien bruinen beuk uit. Koppen maar, jongens...! Mooi! Excelsior! Ja, Frits, een beukenlaan is nu eenmaal geen voetbalveld en je moet rekening houden met zijtakken, die je bal wel eens een andere richting kunnen geven dan je plan was.

Rinkeldekinkeldekink... verwezen zag Frits toe hoe de voetbal als 't ware huppelde over de ruiten van de kassen, een paar ruiten vernielde en toen zoetjes naar beneden rolde, waar hij onderaan de kas bleef liggen, zoodat Frits den bal kon oprapen.

Een heel klein oogenblik kwam 't in Frits op, dat er niemand in de buurt was. 't Was Zaterdagmiddag, alleen Govert werkte, de andere knechts niet. Niemand had 't gezien zou hij 't Duurde maar een oogwenk. Toen wist hij — hij zou 't moeten gaan zeggen. En hoe? Als hij 't Govert eens zei en 't aan hem overliet, 't mijnheer te vertellen? 't Was nogal een plezierige boodschap om mee aan te komen; eenige ruiten gebroken en geen rooie duit om de schade te vergoeden. Toch vond hij 't flauw om Govert er voor te spannen. Hij zou maar zelf gaan, meneer zou hem toch niet opeten. En gedachtig aan het „beter er door gevlogen dan er door gekropen“, begon hij weliswaar met looden schoenen, in de richting van den Oldehove te loopen. Meer dan eens stond hij op het punt, om te draaien en zijn boodschap uit te stellen. Dan vermande hij zich weer en liep wat harder door. Hum zag hij er eigenlijk wel netjes genoeg uit? Waren zijn handen schoon? Misschien vond Moeder maar nee, hij voelde heel goed dat dit maar uitvluchten waren.

Daar stond hij al op de stoep en trok aan de ouderwetsche bel. Een klopper was er ook nog. Wat ging die bel hard over. Ze zouden het door 't heele huis wel hooren. Geurtje, 't dagmeisje, dat 's morgens Marijke hielp en 's Zaterdags den heelen dag bleef, deed open.

„Zou ik even meneer kunnen spreken?“ vroeg Frits.

„Jawel, gaat u maar mee.“

Frits volgde haaren zij liet hem binnen in de bibliotheek, een groot vertrek, waar hij nog nooit geweest was. Met den rug naar het raam stond een groote leunstoel en daarin zat mijnheer De Rondenaere, die blijkbaar na het koffiedrinken een dutje gedaan had. Frits had het gevoel of hij hem stoorde en dat maakte zijn verlegenheid niet minder.

„Dag meneer,“ klonk het benepen.

De oude heer keek hem verwonderd aan.

„Heeft Marijke je binnengelaten?” klonk het niet erg vriendelijk.

„Nee, meneer, Geurtje.”

„En wat was er?”

Toen Frits nog klein was en Moeder hem wel eens naar deze of gene toestuurde, was hij niet te bewegen om te gaan, als hij geen boodschap had. En nu wenschte hij van harte, dat hij géén boodschap had.

„Ik — ik — ik heb een ruit — of een paar ruiten — van de kassen gebroken.”

Ziezoo, het hooge woord was er uit.

De bril werd op 't voorhoofd geschoven, en de scherpe, grijze oogen keken Frits streng aan.

„Wat doe je bij mijn kassen?”

„Ik liep op de laan, meneer.”

„Hoe kun je dan ruiten breken?”

„Met mijn voetbal, meneer. Daar trapte ik mee en net op de ruiten. Er zijn drie ruiten stuk en een gebarsten. Ik zal ze zoo gauw mogelijk betalen en ik heb er erge spijt van.”

„Zoo, zoo. Ja, berouw volgt op het kwaad. Hoe wou je ze betalen? Van je zakgeld?”

„Ja meneer, als u maar een beetje geduld wilt hebben. Ik heb niet zooveel zakgeld, ziet u.”

„Wat denk je dat die ruiten kosten?”

„Zoowat een kwartje per stuk?”

„Dat zal wel driemaal zooveel zijn.”

Frits ontstelde. Dat bereikte hij nooit van zijn zakgeld!

„Wanneer is 't gebeurd?”

„Zoo net, meneer.”

„Je Moeder je hier naar toe gestuurd?”

„Nee, meneer. Moeder weet er niets van. Ik ben maar uit mezelf gekomen.”

„Hum Vond je 't een prettig bezoek?”

Wat was dat nu voor een vraag. Bijna had Frits gelachen, maar hij hield 't nog net bijtijds in. Maar lachte meneer zelf of verbeelde hij 't zich?

„Niet erg prettig, meneer.” Stille. Wat zou hij nu nog meer moeten zeggen? Was hij maar met goed fatsoen weg. Hoe zou hij die ruiten betaald krijgen?

De stille duurde voort. Als hij eens . . .

„Meneer!”

„En?”

„Ik zou een heelen tijd moeten sparen, eer ik die ruiten van mijn zakgeld betaald had. Maar kan ik niet wat verdienen?”

Weer keken de grijze oogen hem strak aan, maar nu niet zoo streng meer als straks.

„Hoe dacht je dat te doen?”

„O,” ijverde Frits, „als u me 's Zaterdagsmiddags in dienst wilt nemen om Govert te helpen en me net als een tuinjongen betalen, Govert moet dikwijls nog gieten in de kassen en allerlei doen, omdat de anderen graag vrij hebben. Toe, doe u 't maar,” smeekte Frits, toen geen antwoord volgde. „Ik zal heusch goed mijn best doen.”

„Afgesproken. Jij komt 's Zaterdags in mijn dienst van 2—5. Je krijgt 't loon van een tuinjongen. Je blijft tot de ruiten afbetaald zijn.”

„Alstublieft, meneer. Zal ik dan nu maar gaan?”

„Zoo'n haast? Of hou je van boeken kijken? En van lezen?”

„Jawel, meneer.” Mijnheer ging naar een der boekenkasten.

„'k Heb er hier genoeg, zooals je ziet. Wat zal 't zijn? Soms zin in wiskunde? Deze heele plank staat vol met wiskundige werken. Niet? Hou je niet van wiskunde?”

„O nee, meneer; ik sukkel er altijd mee op school.”

„Hoe komt dat? Begrijp je 't niet?”

„k Geloof dat ik 't in 't begin niet goed begrepen heb, maar ik heb er ook niet veel moeite op gedaan,” bekende Frits. „En nu haal 'k nooit meer dan een 5 hoogstens.”

„Zoo; nu, 't was altijd mijn liefste vak. Ik doe er nog wel aan voor mijn plezier.”

Frits zei niets. Hij vond 't een beetje griezelig. Voor je plezier wiskunde!

„Dit zal meer van je gading zijn.” De oude heer haalde een mooi plaatwerk van Napoleon uit de kast. „Ga maar eens zitten, hier.”

Dat was fijn! En zooals meneer er bij vertelde! Frits voelde zich nu best op zijn gemak aan de zware eikenhouten tafel in een antieken zetel met hoogen rug. Na 't boek over Napoleon kwam een dergelijk over de Fransche Revolutie, ook al zoo mooi. Maar toen moest hij toch naar huis, anders wist Moeder niet waar hij bleef.

Bij 't weggaan legde mijnheer de hand op zijn schouder. „Luister eens. Als jij moeite met wiskunde hebt, dan zal ik er je van den winter wel eens mee voorthelpen.”

Frits nam met een licht hart afscheid en holde als een pijl uit den boog naar huis, verlangend om Moeder alle wederwaardigheden van dien middag te vertellen. Maar dat kon hij niet dadelijk doen. Moeder en Lien vond hij in de huiskamer. Lien was heelemaal overstuur.

„Waarom mag ik nu niet, Moeder? U gunt me ook niets.”

Frits keek vreemd op, maar werd door Lien op de hoogte gebracht.

„En wat moet ik hier de heele vacantie! Alle menschen gaan uit. En 't zou juist zoo fijn zijn om te vertellen, dat ik naar 't buitenland ging.”

„Alle menschen gaan uit? Maar kindje . . . hoeveel menschen gaan nooit uit, geen dag, en hoeveel zitten

den heelen zomer in de warme, stoffige stad, terwijl wij 't hier zoo heerlijk hebben. Wij gaan geen van allen uit. Frits zal heel goed begrijpen dat er van een kamp geen sprake kan zijn, niet, Frits?"

Frits knikte zwijgend.

„Nu dan, we blijven allemaal thuis, en ik verheug er me op, eens een heel gezellige, huiselijke groote vakantie te hebben samen. Toch heb ik een pleister op de wond voor jullie allebei: Frits mag Piet Sanders een week vragen en als ik vanavond meneer Weerts antwoord, zal ik vragen of Emmy een weekje komen mag."

„Nee, Moeder," viel Lien heftig in. „Vraagt u Em alsjeblieft niet. Ik wou 't liever niet. Beloofd u 't me?"

„Graag of niet, Lien. En hoe denkt Frits er over?"

„Ik vind 't fijn als Piet komt. 'k Schrijf hem straks. En nu zal ik eens van mijn middag vertellen. Reuzekeet ge . . ."

„Jongen!"

„Veel plezier gehad, Moesje." Nu volgde het verhaal van al wat hij dien middag beleefd had.

Lien ging naar boven. Ze voelde zich diep verongelukkig. Gelukkig dat Moeder beloofd had, Em niet te vragen. Om haarzelf zou Lien haar heel graag te logeeren gehad hebben. Maar wat was het geval? Behalve dat ze altijd over hun „Villa" gepraat had, had ze in haar brieven allerlei heel wat mooier afgeschilderd dan 't in werkelijkheid was. Het zitje voor de veranda had ze „terras" genoemd en de betonnen drinkbak voor vogels achter het huis was tot een „vijvertje" geworden. En verbeeld je, ze had toch aan Em met de drie dienstmeisjes niet kunnen zeggen, dat zij heelemaal geen bediening hadden! Zuchtend dacht ze nu aan den komenden zomer. Was ze maar volwassen, om dan haar eigen weg te gaan!

VIII.

„Voor een regenjas voor Frits”.

Nu was de zomer alweer om, ja zelfs de herfst was al ver heen. 't Was midden November.

De zomervacantie had wonder boven wonder bijna niets dan mooie dagen gebracht en Piet had met Frits den heelen omtrek per fiets verkend. Op den Oldenhove waren beurtelings met een van hun ouders, de kleinkinderen van Govert en Marijke gelogeerd geweest. Een wonder, dat mijnheer dat had aangeboden, vond Marijke 't. Want 't was in al die jaren nog nooit gebeurd. De twee groote meisjes, Hilda en Marijke, waren nogal eens gezamenlijk met de Van Welinkjes uit geweest. Lien vond 't rustig, dat die twee zelf gewend waren, aan te pakken en 't niets gek vonden, dat Lien meehielp aan allerlei huiswerk. Lien had 't wel soms even moeilijk gehad als Em schreef van de mooie tochten, en prentbriefkaarten stuurde van Brugge en de Grot van Han, en van de schilderachtige plaatsjes aan den Rijn. Maar Lien kon op haar beurt terugschrijven over prettige plannetjes van Moeder en ook van mijnheer De Rondenaere.

Zoo hadden ze per autobus een uitstapje gemaakt naar een mooi gelegen uitspanning; 't was een uitnoodiging van Mijnheer. Marijke had standvastig geweigerd mee te gaan. Dacht meneer dat zij mee zou gaan en hem alleen laten?

„Als ik meeinging, ging je dan ook, Marijke?”

„Wel wis en zeker,” lachte Marijke argeloos.

„Top, dan ga ik.” Ja, nu moest Marijke ook wel haar belofte houden. Moeder bleef wel graag eens thuis om een rustig dagje te hebben. Ans vond dat echter maar

half goed. En 's avonds, toen allen thuis waren, vond Moeder bij 't naar bed gaan op haar kussen een pakje flikjes er een banaan, met dit briefje:

„Lieve Mammie, Deze banaan is voor mammie en „de vlikjes ook. Die had ik gekregen. Die vlikjes zijn „uit een otomaad. Ik hoop dat een ander dit niet opeet, „want dan hebt u niks. Nu daaaggg!!! Slaap lekker. „Van Ans. U moet deze banaan echt nu opeten, hoor. „Ik heb wel pret gehad, maar ik heb aldoor aan u „gedacht en aan Govert.”

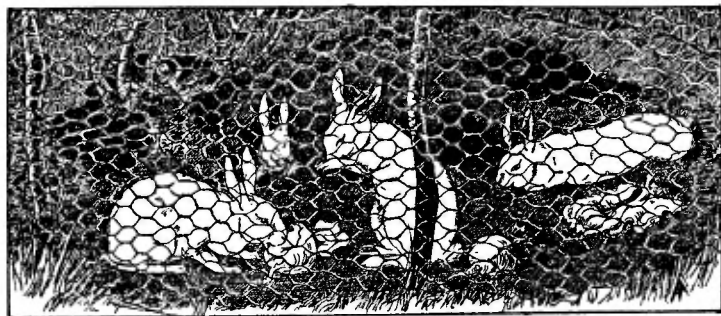
Pret gehad hadden ze allemaal. Vooral toen de oude heer een keer in den draaimolen gezeten had, voortgeduwd door de kinderen. Ook Piet, Frits en Lien hadden de grootste pret, al heette het dat ze voor 't plezier van de kleineren meededen.

Teruggaande kwamen ze een fotograaf voorbij, die daar stond op hoop van de voorbijgangers te mogen kieken. „Grootvader” gaf hem opdracht, het vroolijke troepje te kieken, maar de kinderen vonden, dat ook hij en Marijke er bij hoorden. Zoo gebeurde het, dat de eerstvolgende mail voor Mexico twee kiekjes meenam, die in Tampico blijdschap brachten en verwondering. Blijdschap bij Vader, die vond dat zijn stelletje er zoo fleurig uitzag en verwondering bij oom Herman. Was dat zijn sombere, in zichzelf gekeerde Vader? Die daar Han op zijn knie had en met Ans stijf gearmd zat? Hij leek wel tien jaar jonger. En ik weet niet, wie dien dag meer 't kiekje te voorschijn haalde om nog eens even een blik te slaan op al dat liefs in 't verre vaderland — Vader of oom Herman!

Nu was al dat moois voorbij. De bladeren waren gevallen, de kinderen hadden beukenootjes en kastanjes gezocht en — groote vreugde — vier kleine konijntjes

huppelden door den konijnenberg. Moeder hoopte dat ze geen kouden winter zouden krijgen. Ans was teer en Han, die nu ook naar school ging, was nog zoo klein. Toch, al was 't nog geen barre winter, waren de avonden, als de ouderwetsche kachel knetterde en de petroleum-lamp haar zacht schijnsel verspreidde, echt genoeglijk. Als de kleintjes naar bed waren, las Moeder dikwijls een mooi verhaal voor of alle drie zaten verdiept in een boek.

Op een Novemberavond zaten Moeder en Lien samen;

Frits was naar 't groote huis voor zijn wiskunde.

„Geen bijzonder nieuws?” vroeg Moeder, die zag dat Lien een brief van Em, dien morgen ontvangen, aan 't herlezen was.

„Lees u maar, als u wilt,” en Lien stak Moeder 't paarse velletje toe. Aandachtig las Moeder de dicht-beschreven kantjes.

„Weet je wat ik dat vind, Lien? Een zielige brief. En jij?”

Lien zweeg. Ze vond ook wel, dat Em niet vroolijk schreef. Ze vertelde, dat ze weer een nieuwe juffrouw voor de huishouding hadden, „een akelig mensch”, zoodat Em 's avonds meestal maar alleen op haar

kamertje ging zitten. Want haar Vader was voor zaken op reis.

„Nu,” zei mevrouw, „lees je niet tusschen de regels door, dat ze zich eenzaam voelt?”

Ja, dat moest Lien in haar hart wel toegeven. Maar ze zei: „Ze zit lang niet kwaad op haar kamertje. U moest 't eens zien. Ze heeft zoo'n gezellig hoekje, wel zes leuke kussens liggen op een bank en er staan van die diepe rieten stoelen om een snoeperig laag tafeltje.”

„Ja,” zei Moeder. „En als Em op school eens narigheid heeft en ze komt thuis, dan kan ze dat aan die kussens vertellen. En als ze een mooi boek gelezen heeft, waarover ze graag eens wil praten, dan praat ze met dat snoeperige lage tafeltje er over. En wat zullen die rieten stoelen goed voor haar zorgen, als ze eens een dagje onlekker is. Niet ziek, bedoel ik, maar zooals jij verleden week, toen je zoo snipverkouden was en toen Frits, telkens als hij even tijd had, je heeft zitten voorlezen, terwijl je met een warme kruik tot je ooren onder de dekens lag. Weet je wel, toen Ans zoo blij was, dat ze op een luw plekje nog een paar bloemetjes voor je had gevonden. Je had nergens trek in als in citroenvla. Wat trof het, dat ik nog net een paar eieren en citroenen in huis had. Weet je nog hoe verrast je was, dat je lievelingskostje daar ineens verscheen?”

„Stil maar, Moeder,” zei Lien half verlegen, half lachend. „Ik begrijp best, waar u heen wilt.”

„Gelukkig maar,” zei Moeder ernstig. „Want mijn Lieneke moet goed leeren begrijpen, dat 't beste wat er bestaat, niet voor geld te koop is. Die arme Em, ze verlangt naar ons, dat weet ik zeker.”

„Gelukkig heeft ze een prettige vakantie in 't vooruitzicht,” zei Lien vlug, bang dat Moeder Em soms in de Kerstvacantie zou vragen. Ze sloeg de plank niet zoover mis, want mevrouw was vast van plan, Emmy in de

Paaschvacantie uit te noodigen. 't Gesprek werd afgebroken doordat Frits, gewapend met een zaklantaarn, van zijn wiskundeles thuiskwam. Zoo kon men de hulp van mijnheer De Rondenaere wel noemen. Frits had 't nooit kunnen denken, maar soms scheen het, alsof hij, nu hij door den glashelderden uitleg van meneer alles veel beter begreep, een heel klein beetje plezier in 't eerst zoo verfoeide vak ging krijgen. Was de wiskunde afgedaan, dan bleef hij meestal nog een half uurtje praten. Eens had hij gevraagd of er in al die vergeelde boeken niets stond over een schat, begraven op den Oldenhove. 't Oude kasteeltje dateerde immers nog uit de middel-eeuwen en toen begroeven in die barre oorlogstijden de menschen veelal hun geld en kostbaarheden. 't Zou best kunnen, dacht Frits. Maar nee, meneer had nooit van een schat gehoord, die hier te vinden zou zijn. Mijnheer en Frits waren dikke vrienden geworden, ook al door de Zaterdagmiddagen. Want hoewel de ruiten al lang waren afbetaald, Frits werkte nog lustig door. Want hij had een plannetje. Hij wilde zelf zijn kampgeld verdienen! Want thuis ging 't nog even zuinig toe als verleden jaar en hoewel mijnheer De Rondenaere en ook vrienden van Vader alle mogelijke moeite deden om voor Vader een betrekking in Holland te vinden, tot nog toe was daar geen kijk op. Dus nu werkte Frits dapper door, soms wel vier uur achtereen, en zijn kampsparpot werd aardig dik. Ging 't zoo door, dan kon hij den volgenden zomer ruimschoots 't bedrag bij elkaar hebben.

Maar nu was Sint Nicolaas op handen en nu moest hij er wel iets uitnemen. Ze zouden ook allemaal een kleinigheid maken voor den ouden heer; Ans had 't eigenlijk bedacht en Moeder had 't een goed plan gevonden.

Marijke had Ans geholpen met bedenken. Ze had

een mooi patroontje van een warmhoudertje voor een ei. Gewoon maar vasten en lossen haken, dat kon Ans toch wel? Ja, dat kon Ans wel en Moeder had genoeg resten wol.

Op een Woensdagmiddag vleide Ans of Lien niet even dat patroontje bij Marijke wou gaan halen. Ans zelf was thuis van school omdat ze hoestte. Ja, dat zou Lien wel even doen. Marijke nam Lien mee naar de slaapkamer, waar ze de doos met patroontjes had staan.

Lien keek eens rond, terwijl Marijke zocht. Wat was 't overal netjes. Hee, daar viel haar oog op een met kruissteek gewerkten tekst: „Hij roept u”. „Die tekst heb ik ook,” zei Lien, „maar deze is afgekort. Wie heeft dien gewerkt?”

„Hilda en Marijke samen, toen we vijf en dertig jaar getrouwd waren. We mochten zelf kiezen, op welken tekst we het liefst wilden kijken, Govert en ik. Toen hebben we dezen gekozen.” En nu vertelde Marijke aan Lien hetzelfde verhaal, dat zij mevrouw op dien zomeravond bij de aardbeienbedden had gedaan.

In gedachten liep Lien terug. Zouden heusch Govert en Marijke ook een roeping hebben?

Op 't Jachthuis vond ze mijnheer De Rondenaere.

Die was met een grappig ontsteld gezicht mevrouw om hulp komen vragen. Wat was er voor vreeselijks gebeurd? Hij had 's morgens een aangeteekend pakket uit Mexico ontvangen en behalve allerlei kleine pakjes, die hij namens mijnheer Van Welink op Sinterklaas-avond op 't Jachthuis zou laten bezorgen, vond hij er een brief in van zijn zoon en een bedrag aan geld.

„En daar vraagt me die jongen of *ik* daarvoor Sint Nicolaascadeautjes voor uw kinderen wil koopen!”

Het aanbod van mevrouw, om voor hem naar de winkels te gaan en iets uit te zoeken, wat voor ieder paste, werd dankbaar ontvangen. Met een gevoel alsof

hij tien pond lichter was dan toen hij kwam, nam mijnheer afscheid. En zoo gebeurde het, dat de Van Welinkjes, die niets hadden verwacht als héél kleine verrassinkjes, vanwege oom Herman elk een grooteren wensch vervuld zagen. Frits kreeg de lang begeerde groote mondharmonica, prachtig op toon gestemd. Lien een doos met zes zakdoekjes, voorzien van een A, fijn! ze heette toch ook Adeline! Ans een vurig verlangd paar schaatsen en Han een sleetje, om welke reden hij om de vijf minuten naar de lucht ging kijken of 't nog niet sneeuwde.

Vader stuurde allerlei aardige dingen van leer. Voor Frits en Lien elk een zakkammetje met leeren hoes, waarop een Indianenkop. Voor Ans een beursje en voor Han een prachtige afbeelding van een Indiaan in oorlogsdos, om op te hangen. Voor Moeder was er een klein pakje met een lak er op. Wat zou daar in zitten? Nieuwsgierig keken allen toe, toen Moeder 't openmaakte . . .

Een mooie Mexicaansche munt, een gouden vijf-dollar-stuk. „Voor Moeder, om mee te doen wat zij wil,” stond er met Vaders forsche hand bijgeschreven.

Toen 's avonds de pret afgelopen was en de kinderen naar bed waren, wat deed Moeder toen met het geldstuk?

Ze deed het in een doosje en bij de munt kwam een papiertje te liggen waarop Moeder iets geschreven had.

Wat stond er op?

„Voor een regenjas voor Frits.”

IX.

Kerstmis.

Een witte sneeuwvacht dekt de aarde. 't Is twee dagen voor Kerstmis. Moeder is al beneden, de kinderen mogen wat langer slapen op dezen eersten vacantedag.

Maar stil, hoort ze daar boven lopen? Ja, kleine voetjes hollen over den zolder en een verrukt stemmetje roept:

„Moes, 't heeft gesneeuwd, mag ik met de slee?”

Moeder is al naar boven en heeft den kleinen vent naar zijn bedje gedragen. „Ja hoor, dat mag, maar je moogt niet met bloote voetjes op dien kouden zolder.” Nu wordt Ans ook wakker en daar hoort Moeder Frits al kloppen tegen den muur tusschen zijn en Liens kamertje en nu 't blijkt gesneeuwd te hebben is alles in rep en roer en vlug 't bed uit.

Na 't ontbijt pakt Frits een bezem en begint een paadje te vegen. „Toe, veeg ook even een plaatsje voor de vogels?” vraagt Ans. Ze komt aandragen met al het vogelvoer, dat ze op Sint Nicolaas gevraagd en gekregen heeft: een trommeltje vol hennepzaad, een bus met pinda's en een pakje Sluis' gemengd vogelzaad.

Frits veegt een plek schoon en daar wordt allerlei op gestrooid en Lien is bezig, met naald en draad een snoer apenootjes te rijgen. Als 't onder de veranda is opgehangen, duurt 't niet lang of er bengelt een meesje aan en pikt en pikt met zijn puntig snaveltje. Op den grond zitten musschen, vinken en een roodborstje. Ook is er een zwarte lijster en voor hem gooit Frits een rotten appel, daar is hij dol op.

Nu moeten ze eens gaan zien of er wel drinken te vinden is in den bak achter het huis, zegt Moeder. Want

vogels lijden in den winter dikwijls dorst. 't Heeft ook een paar graden gevoren en er ligt een vlies over den bak en daarop sneeuw. Frits stampt eens met zijn hak; 't vliesje is maar dun, maar toch kunnen de vogels 't water niet bereiken. Met de hark slaan ze 't stuk en halen 't ijs naar den kant. Nauwelijks zijn de kinderen weg, of de vogeltjes, die alles vanuit de omliggende heesters bespied hebben, gaan hun dorst lesschen en — baden.

Nu gaan de kinderen met 't sleetje op weg naar den

Oldenhove, want ze kunnen nu mooi het Kerstboompje halen, dat Govert hun beloofd heeft. 't Kost moeite om door de ongebaande boschwegen te komen en lachend en warm komen ze achter de keuken aan. Daar is Geurtje bezig en nu wordt 't een sneeuwballengevecht, net zoo lang tot de pret eensklaps uit is, omdat Han gaat huilen van de koude vingertjes. Ook Ans staat 't huilen nader dan het lachen en pas als de kleintjes weer warmgewreven vingers hebben, trekt Govert zijn ruigen ulster aan en gaan ze 't boompje halen. Als 't op het sleetje gelegd is, gaan ze weer huis-toe.

Moeder vindt 't boompje ook mooi. 't Wordt stevig in een grooten pot met aarde gezet op de veranda. Als de korte Decemberdag ten einde loopt, mogen ze 't binnenhalen en versieren. Niets dan zilveren slingers en bollen heeft Moeder uit de „Kerstboomdoos" gezocht, en witte kaarsjes. Dat zal zoo mooi staan, denkt Moeder. En later, als alle kaarsjes opgebrand zijn, na de Kerstdagen, dan zullen de vogels nog plezier hebben van 't boompje. Moeder zal ongezouten reuzel smelten en daardoor vogelzaad en hennep en kaaskorstjes en kruimels roeren; dat papje zal ze met een lepel op de takken scheppen, waar 't dadelijk stolt. Ze zullen eens zien, hoe lang de vogels van al dat lekkers zullen genieten!

Maar voorloopig is 't nog alleen voor de menschen en kinderen bestemd. Op den avond voor Kerstmis zullen Mijnheer en Govert en Marijke ook een poosje komen en 't boompje te zien krijgen.

Als 't dien avond tegen halfzeven loopt, worden de kaarsjes aangestoken en dan doet Moeder de lamp uit en trekt de gordijnen open. „'t Is zoo mooi, net een sprookje," roept Lien, die naar buiten is gelopen en 't boompje in 't donker ziet stralen. Nu willen de anderen ook naar buiten. En nog staan ze in bewondering, als ze stemmen hooren en 't schijnsel van een lantaarn zien. Frits loopt de gasten tegemoet en nu wordt de lantaarn uitgedaan en staan allen even stil te kijken, eer ze naar binnen gaan. De kamer is versierd met hulst en dennengroen. Moeder leest een kerstverhaal voor en 't is zoo'n heerlijk uurtje, dat allen 't eens zijn met mijnheer De Rondenaere, die zegt:

„Nu ontbreekt er maar één ding, dat uw man en mijn zoon ook hier waren." Haast heeft mijnheer spijt, zoo iets gezegd te hebben, als hij ziet dat mevrouw het even te kwaad krijgt. Och ja, op zoo'n avond wordt 't gemis van hen, die ver weg zijn, dubbel gevoeld. Maar Moeder

glimlacht al gauw weer, ze mag niet ondankbaar zijn, ze heeft nog zooveel liefs om zich heen!

Als de oude Kerstliederen gezongen zijn, wordt 't tijd voor de gasten om weg te gaan. Even maakt Marijke nog een afspraak met mevrouw, want morgen, als Moeder met Frits en Lien naar de kerk gaat, mogen de beide kleintjes, voor wie de tocht door de sneeuw te ver is, bij Marijke komen. Aan mijnheer moeten ze beloven, op Oudejaarsavond oliebolletjes te komen eten.

„Graag, maar niet tot middernacht,” zegt mevrouw.

Nu wordt de oude heer door Marijke voorzien van zooveel dassen, doeken en andere warme kleedingstukken, dat hij eindelijk uitroept: „Mensch, ben je wijs, waar haal je dat alles vandaan!” en de helft weer afdoet tot teleurstelling van Marijke, die dat allemaal zoo netjes onder haar arm meegesmokkeld heeft.

Den volgenden morgen gaat Moeder gearmd met Frits en Lien den langen weg naar de dorpskerk. Andere jaren liepen ze, met Vader er bij, door 't drukke Amsterdam en vonden met moeite een plaatsje. Nu ontmoeten ze niemand tot ze het kerkje naderen. Daar komen van alle kanten groepjes zwijgende Veluwsche boeren en boerinnen aan, elk met een dik kerkboek. Maar bij elkaar zijn er binnen niet meer dan 'n tweehonderd mensen.

't Is anders, maar zeker niet minder. Als zij met hun drieën door het stille besneeuwde bosch naar huis loopen, drukt Lien zacht Moeders arm en zegt:

„'k Vind 't zoo'n echte Kerstmis van 't jaar!”

X.

Em komt logeeren.

Och lieve tijd, daar was het toch gebeurd! Nu had Moeder Emmy voor de heele Paaschvacantie gevraagd. Hoe moest dat nu? Zoo vroeg Lien, staande voor 't raam van haar kamertje, zich af. Hoe moest ze zich houden tegenover Em? Waar was 't „terras"? En het „vijvertje"? O, en dat zuinige en eenvoudige huishouden? En dan haar kleeven! Wat zou Em wel denken als ze merkte, dat Lien sinds haar logeeren in Den Haag niets nieuws had gekregen?

Och, wat zat ze slecht in haar kleeven, vergeleken bij Em. Had ze nu maar één, één nieuwe jurk. Gister had ze 't onderwerp aangeroerd. Al wat ze van Moeder gedaan had kunnen krijgen was, dat Moeder eens zien zou, als de uitverkoopen in Arnhem begonnen. Verbeeld je! In Juli of Augustus was Em immers al lang hier geweest en had haar uitgelachen om haar ouden rommel. En Frits had pas ondergoed en schoenen gekregen, en Han een trui met broekje, en Ans een schooljurk, allemaal dingen, volgens Moeder, die niet konden worden uitgesteld. En zij, Lien, had genoeg op 't oogeblik, zei Moeder.

Nee, ze vond dat Moeder haar te kort had gedaan en als Lien zich eenmaal zoo iets in 't hoofd had gezet, mochte zij er in stilte over door. Toen ze op een Woensdag met een boodschappenlijstje voor Moeder naar Arnhem fietste, zat die jurk, die ze niet kreeg, haar ook maar aldoor in 't hoofd.

Door de winkelstraten, waar ze niet mocht fietsen, loopend, zag ze voor de ramen wel honderd jurken zooals ze er graag een gehad zou hebben. Als ze nu

eens een gewone jurk mocht kiezen, welke zou ze dan nemen?

De een was al aardiger dan de ander. Kijk nu eens dat blauwtje daar — een schatje gewoon! O ja, 't was ook zijde — dertig gulden — toe maar . . . ! Maar daar, dat was ook een schat, geelachtig bruin, niet al te licht, met een wit kraagje. Dat was net iets als ze hebben moest. En maar elf gulden vijftig. Hoe zou die haar staan? Goed, dacht ze.

Opeens kwam er een gedachte bij Lien op. Kon ze die jurk maar eens aanpassen Als ze eens naar binnen ging misschien was die er dan nog wel als Moeder met de opruiming ging kijken. Voor ze 't goed besepte, had ze haar fiets al in de portiek gezet en was ze binnen, waar een buigende meneer haar vroeg wat ze wenschte.

„Ik o ik wou een jurk zien,” zei Lien verlegen.

„Alstublieft, jonge dame, wilt u maar in de lift plaats nemen?”

Op de eerste verdieping aangekomen, deed mijnheer haar over aan een juffrouw: „Juffrouw Snoek, deze jonge dame wenschte toiletjes te zien.”

„O, zeker,” en de juffrouw ging naar de rijen jurken, die aan een roe aan kleeerhangers hingen. „Heel lieve jurken, al van vijftien en zestien gulden af. Gaat u maar mee naar 't paskamertje.”

„Och nee die bedoel ik niet; goedkoopere die van elf gulden vijftig uit de uitstalling . . . ,” stamelde Lien, „die bruinachtige”

„O, die bruine, ja zeker, die hebben we in alle kleuren. Maar als u bepaald de bruine wenscht, zal ik die even uit de étalage laten halen.”

Een andere juffrouw kwam na eenigen tijd terug met de bewuste jurk. De eerste was Liens jurk al aan 't los-

maken en eer ze 't wist, zag ze zichzelf in een grooten spiegel staan in 't aardige bruine jurkje. 't Scheen voor haar gemaakt, zei de juffrouw.

„'t Is precies uw kleur. En nèt de goede lengte. Wilt u 't meenemen of zal ik 't laten bezorgen?”

O, o, wat nu? jammerde 't in Lien, terwijl ze haar eigen jurk weer aantrok. Elf gulden vijftig, Moeder kon 't niet missen. Maar ze hadden zooveel moeite gedaan in dien winkel en ze had de jurk gepast . . . ze kon, ze durfde niet wegloopen. Verwarde plannen kwamen bij

haar op. Zelf 't geld verdienen — net als Frits voor zijn kamp. —

De juffrouw deed ongeduldig. „Mag ik uw adres noteeren? Kwitantie wordt bijgevoegd Bij den Oldenhove? Dan brengt de bode 't overmorgen.”

Als in een droom liep Lien de trap af langs den buigenden meneer, die de deur voor haar opendeed.

Gelukkig had Moeder de boodschappen opgeschreven, anders had ze de helft vergeten. Als lood drukte 't op haar borst: ze had een jurk gekocht, die ze niet betalen kon. Vóór overmorgen moest ze 't Moeder bekennen . . .

Hoe dichter ze bij huis kwam, hoe langzamer ze fietste. Neen, ze verlangde niets om thuis te komen en Moeders vriendelijkheid die een glas koele bessensap voor haar klaarmaakte, maakte 't nog maar erger. Onder 't eten was Lien zoo opvallend stil, dat Moeder, bang dat ze overmoe was van haar fietstocht, haar vroeg naar bed stuurde. Lien ging gauw — ze kon 't niet goed in Moeders nabijheid uithouden.

In bed kwam ze al evenmin tot rust. O, wat had haar toch bezield en hoe moest 't in orde komen. Opstaan, een slokje water drinken, toen weer in bed Niets hielp. Ze hoorde Frits naar bed gaan; een poosje later sloot Moeder de blinden en kwam ook naar boven en, als gewoonlijk, naar haar kamertje. Klaar wakker vond Moeder Lien op haar kussen liggen.

„Lieneke, wat heb je, kind? Ben je ziek?” vroeg mevrouw bezorgd. Bij die vriendelijke vraag brak de spanning. Opeens zat Lien recht overeind in bed, boog haar hoofd op haar opgetrokken knieën en schreide alsof ze nooit weer zou ophouden. Toen, met horten en stooten, kwam 't heele verhaal er uit.

„En u hebt 't geld niet, Moeder, en overmorgen moet 't betaald”

Moeder stond op. „'k Heb het geld wèl, Lien,” zei

ze. Toen hoorde Lien Moeder naar haar eigen slaapkamer gaan en iets uit de linnenkast krijgen. Met een klein doosje in de hand kwam Moeder weer binnen. Moeder deed 't dekseltje van 't doosje.

„Kijk,” zei ze. „Hiervan zal ik je jurk betalen.”

En Lien zag het gouden vijf-dollarstuk van Vader en nog twee gulden en wat kwartjes en dubbeltjes, en op een papiertje las ze „voor een regenjas voor Frits.” Lien kromp ineen van schaamte en ellende en zeggen kon ze niets.

Toen begon Moeder, met Liens hand in de hare, te praten. Ze ging met haar na, hoe Lien er toe gekomen was en Lien bekende dat ze 't voor Em zoo vervelend had gevonden, dat ze geen nieuwe jurk had. Moeder probeerde Lien te doen begrijpen, dat dat alles hoogmoed en trots was. God zelf had hen in andere omstandigheden gebracht, nu moesten ze ook nederig Zijn weg gaan; ook tegenover anderen en ook tegenover een rijker vriendinnetje niet anders schijnen dan ze waren. Als je een trotsch en hoogmoedig hart hebt, zei Moeder, dan kun je nooit Gods stem hooren, want altijd komt die leelijke hoogmoed er tusschen, die zegt: „Lien, dit kun je niet doen,” of „Lien, doe dat nu, anders lachen ze je uit.” Of Lien den Heer zou vragen, haar te helpen dien hoogmoed weg te doen?

Lien knikte flauwtjes, maar ze vond dat Moeder 't nu toch wel wat erg maakte. Zeker, ze had heel verkeerd gedaan en vreeselijk vond ze het, dat ze morgen zelf aan een Bankinstelling Moeders eigen munt moest gaan wisselen. Dolgraag had ze alles ongedaan willen maken. Maar dat zij Gods stem niet zou hooren? En haar plannen voor later dan? Was dat geen bewijs, dat zij begrepen had, dat de Heer haar riep?

Zij luisterde toch heel wat beter, dacht ze, dan bijvoorbeeld Frits. Nooit, daar kon je wel zeker van zijn,

dacht die over iets anders dan voetballen en zoo. En haar rapporten waren een stuk beter dan die van hem. Nee, Moeder overdreef toch wel wat!

Heel laat sliep ze in en zuchtend begon ze den volgenden dag. Ze bleef in een gedrukte stemming tot ze eenige dagen later Em van den trein had gehaald en ze samen naar huis wandelden. Toen, 't kon wel niet anders, werd ze aangestoken door Ems uitgelaten vroolijkheid.

„Wat heb je toch?” vroeg Lien nieuwsgierig, want Emmy was gewoonlijk eerder stil dan druk, en Lien begreep, dat er iets bijzonders was.

„O, Lien, een geheim, dat ik al drie weken bewaard heb om 't je zelf te kunnen vertellen. Vader gaat hertrouwen! Over zes weken al!”

„O,” zei Lien een beetje teleurgesteld; ze had iets heel anders verwacht.

„Ja,” babbelde Em voort, „ik krijg weer een Moeder, Lien. Je kunt niet begrijpen hoe ik dat vind, omdat je zoo gewoon bent om een Moeder te hebben. Maar iederen keer een andere juffrouw, . . . en als ze dan doen of je niets dan last geeft . . .” En Ems gezichtje kreeg weer de droevige uitdrukking, die mevrouw Van Welink altijd met medelijden vervuld had.

„En mijn aanstaande Moeder is weduwe,” vertelde ze verder, „en verbeeld je, ze heeft een snoezig meisje van vier jaar, waarmee ze bij haar ouders woont. Dus ik krijg ook een zusje: Ze heet Beppie. Leuk naampje, hè?” Lien hoefde maar ja of neen te knikken. Daar was Em volkomen mee tevreden. „En Moeder — want ik zeg maar vast „moeder” tegen jou — moest lachen om al die bediening die we hebben. Je valt over de dienstmeisjes, zegt ze, er zijn er twee te veel. Want zie je, Moeder is van plan om allerlei zelf te doen. 's Avonds gaan we allemaal in de huiskamer zitten en dan schenkt

Moeder zelf thee. Ik ben een dagje bij die oude meneer en mevrouw geweest, Lien, zoo dol gezellig, die mevrouw zorgt voor de koffietafel en Beppie helpt al met dekken."

"Daar kun je bij ons ook van genieten," zei Lien. "Want we hebben op 't oogenblik geen dienstmeisje."

"Is 't dan niet lastig, dat ik kom logeeren?"

"Nu, je helpt wel wat mee, dacht Moeder." Lien vond, dat 't nogal mooi uitkwam.

"Ja, eigenlijk treft dat best, want o, Lien, ik heb nog nooit thee gezet of de tafel gedekt of boterhammen gesneden en ik schaam me wel wat over mijn onhandigheid. Nu ga ik naar een huishoudschool bij jullie! Komt het meisje de heele vacantie niet terug?"

"Kijk eens op dien boom, een groene specht," viel Lien in.

"Wat een mooi beest! Maar zeg, hoor eens. Vader wil deze zomervacantie eens echt uitrusten en niet met de auto uitgaan. Nu heeft Vader een aardig klein huisje gehuurd in Zoutelande, weet je wel, op Walcheren, daar gaan we zes weken heen en ik mag jou — vier weken vragen. Nou?"

Lien leefde op. „Fijn, zeg! Ik ben nooit in Zeeland geweest!" Nu verdiepten de meisjes zich in heerlijke plannetjes en onderhand genoot Em van de mooie omgeving. Ook 't Jachthuis vond ze alleraardigst, al had ze 't zich heel wat grootscher voorgesteld volgens Liens beschrijving.

Ook mevrouw Van Welink viel 't op, zooveel vroolijker als Em er uit zag en van harte deelde mevrouw in haar blijdschap. Em vroeg haar, mee te mogen doen met de huishoudelijke bezigheden.

"Ja zeker, we kunnen best wat hulp gebruiken, nietwaar Lien?"

"Ja, Moeder," zei Lien en toen haastig: „ga je mee, Em, Han wou je zijn konijnen laten zien."

„O ja!” Em sprong op. „En dan moet ik ook nog den vijver zien, waar je me over geschreven hebt.”

„Och,” zei Lien met een hooge kleur, „die vijver, dat is maar onzin geweest. Die drinkbak van de vogels noemde Han „t vijvertje”. Daarom schreef ik 't zoo.”

„Hm....”, zei Em, maar Lien meende te merken, dat ze 't vreemd vond. Of zou ze zich dat maar verbeelden?

Maar ze verbeelde het zich niet, want Em begreep wel degelijk, dat Lien alles mooier had voorgesteld dan het was. Dat kwam zoo. Een broer van Ems „nieuwe Moeder” was in Mexico en deze had zijn zuster in een brief eens verteld van een ingenieur Van Welink, die daar een opzichtersbetrekking vervulde. Iedereen, zoo schreef hij, was vol bewondering over de wijze, waarop deze zich schikte en over het harde werken, waarmee hij door overwerk nog wat meer geld verdiende voor zijn gezin in Holland. Toen nu Em bij de familie Van Welink zou gaan logeeren, was al gauw gebleken, hoe de vork in den steel zat.

't Hinderde Em eigenlijk de heele vacantie door, dat haar vriendinnetje haar de dingen zoo anders had voorgesteld. Dat ze heelemaal geen dienstmeisje hadden, had Frits den tweeden dag al verteld.

Op den laatsten avond van haar verblijf op 't Jachthuis, toen Lien 't weer over haar groote toekomstplannen had, kon Em 't niet langer verkroppen. „k Geloof de helft van al wat je me vertelt! Waarom heb je alles anders voorgesteld dan het was? Ik zou als ik jou was, maar eens bedenken hoe ik nù moest doen en niet wat je allemaal later zult doen. Dat lijkt veel op opschepperij!”

Lien keek verschrikt en omdat ze niets wist te antwoorden, begon ze zachtjes te huilen. Dat kon Em weer niet hebben en het slot was, dat de beide meisjes vrede sloten. Toch kon Lien 't niet vergeten, al bleek uit Ems

brieven, dat ze niet boos meer was. De uitnoodiging voor Zeeland werd herhaald en gelukkig, Moeder had er niets tegen. Ze verlangde naar die heerlijke vakantie, die haar oudste twee tegemoet gingen. Frits had Moeder verteld van den kampspaarpot en 't is moeilijk te zeggen, wie meer verlangde naar de komst van het kampboekje, Moeder of Frits!

XI.

De schat van het Jachthuis.

't Was een vermoeide en bezorgde Moeder, die na een bijna slapeloozen nacht op een Junimorgen beneden kwam. Ans was plotseling, laat in den vorigen avond, hard ziek geworden en — Moeder wist, dat er op school een paar roodvonk-gevallen waren. Frits bracht per fiets een briefje aan den dokter, en kwam toen weer terug, want Moeder vond beter, dat geen van drieën naar school ging eer ze zekerheid hadden.

De dokter vond het helaas heel waarschijnlijk, dat kleine Ans roodvonk had. 's Avonds zou hij nog eens komen zien.

Op den Oldenhove had 't bericht van Ans' ziekte een langdurig gesprek van mijnheer met Marijke tengevolge, en laat in den middag kwam mijnheer vragen of Frits, Lien en Han, zoolang Ans ziek was, op het groote huis mochten komen logeeren. Dat was een uitkomst, vond mevrouw. Nu hoefde Ans niet naar een ziekenhuis. De kinderen moesten dan maar meteen wat kleeren bijeen pakken, zei Moeder, op veiligen afstand op den drempel van de kamer staande voor mogelijke besmetting. 't Kostte

haar toch ook veel, haar drietal voor onbepaalden tijd te laten heengaan!

En dat drietal? Han schreide al bij voorbaat. Lien zag er tegen op als een berg, want ze voelde zich op 't groote huis lang niet zoo thuis als Frits, en Frits zelf? Die had er heelemaal geen vrede mee! Hij had Vader beloofd, voor Moeder te zorgen en nu bij 't eerste erge dat er was, liet hij Moeder in den steek!

Gelukkig mocht hij vannacht op den divan in de huiskamer slapen, anders zou Moeder alleen in huis zijn.

Met looden schoenen stapte Lien, beladen en wel, met Han de stoep van den Oldenhove op. In de bibliotheek wachtte mijnheer haar. Ze vond het „eng”, ze voelde zich niets op haar gemak.

„Nu moeten we eens praten,” zei mijnheer. „'t Kan best zijn dat jullie eenige weken hier blijft en dan kan Marijke niet alle meerdere drukte alleen aan. Ik verwacht dus, dat jullie grooten haar uit de hand neemt wat je kunt. Je zorgt bijvoorbeeld voor je eigen slaapkamer. En nu maar met Marijke naar boven.”

O, wat verlangde Lien naar huis, toen ze dien avond voor het gangraam stond. Ze had Han beloofd, in de buurt te blijven tot hij sliep. Brrr . . . zeker zou Marijke alles nazien, wat ze deed. En Ans zoo ziek Frits was komen vertellen, dat Ans inderdaad roodvonk had en dat Moeder morgen zou telegrafeeren om een verpleegster, die ze van vroeger kende.

Toen Lien in bed lag duurde 't lang, eer ze insliep. Alles zag ze even donker in. Den volgenden morgen leek alles anders en niet zoo erg en bijna voelde ze iets van vroolijkheid toen ze na 't ontbijt naar huis holde in den tijd, dat Han met Govert mee de ronde mocht doen in boomgaard en moestuin. Bij huis was niemand te zien, alleen op de veranda zag ze een groot papier, met een punaise tegen een der stijlen geprikt, waarop Frits

gekrabbeld had: „Lien, niet naar binnen gaan, ik ben met 't telegram weg.” Ja, dat wist ze, dat ze niet naar binnen mocht. Vreemd, in je eigen huis niet naar binnen te mogen. Zeker had Moeder haar gehoord, want zij boog zich uit het geopende raam met den vinger op de lippen: „Sssjt ze slaapt”

„Hoe is 't, Moeder?” fluisterde Lien.

Moeder haalde flauwtjes de schouders op. „Nog wel erg ziek, geloof ik.” Toen moest Lien weer weg, want Marijke had haar 's morgens herinnerd aan 't doen van de slaapkamer en ze was zoo maar weggehield. Toen ze weer op 't groote huis kwam, moest ze eerst met Geurtje den ontbijtboel omwasschen. „Een meevallertje,” dacht Lien, „nog omwasschen ook!” Maar gedwee ging ze een sopje maken. Omwasschen — dat kon ze wel droomen. Eerst glazen, dan kopjes, zilver . . . 't moest altijd precies gaan bij Moeder. Maar de heele boel tegelijk — dan was je veel gauwer klaar. En zij was nu de baas bij 't omwasschen! Tot verbazing van Geurtje plonsde ze zooveel mogelijk in de vrij groote teil en draaide toen zoo snel ze kon de kwast tusschen haar handen rond in 't zeepsop. Zoo, dat was wel schoon. Nu met een lepel alles uit 't gloeiend heete water visschen. Ai — was me die lepel warm! Lien liet alles wat ze beet had, weer terugvallen. Krak . . . een kreet van Geurtje . . . er was iets gebroken, maar wat? Juist haalde Lien de helft van een porceleinen kop op, toen Marijke binnenkwam.

„O kind, wat heb je gedaan . . . daar drinkt meneer al meer dan twintig jaar zijn thee uit. Waarom doe je ook zoo dom,” zei Marijke, die echt boos werd, „alles door mekaar in den afwaschbak, dat heb je van je Moeder ook niet geleerd! Ga nu maar weg, ik zal 't wel gedaan maken, anders breekt er nog meer.”

Lien maakte dat ze naar boven kwam. Welja, nog

standjes van Marijke ook! En nu mocht ze haar en Han's bed opmaken. Ze gooide maar zoowat 't beddegoed er op, de spreij kwam er toch overheen. Ziezoo, nu léék 't heel netjes. Nu de waschtafels nog. Doeken om de waschstellen af te drogen . . . die had Marijke haar gewezen, maar kom, 't ging ook wel met een handdoek. Klaar was ze. Ze bleef maar wat boven; ze moest beneden meneer eens tegenkomen, dan zou ze van den kop moeten vertellen.

Uit het boekenkastje pakte ze een boek . . . „Linda's Droom,” dat leek mooi. Ze raakte er in verdiept.

„Zoo, al klaar?” Daar was Marijke. „Heb je de waschtafeldoeken gevonden?”

„'k Heb maar met een handdoek afgedroogd.”

Zonder te antwoorden, sloeg Marijke de spreij op van Liens bed.

„Maak jij altijd je bed op als een hondennest?” klonk het streng. „Is Moeder tevreden als je 't zoo doet?”

„Moeder zegt er nooit meer wat van.”

„Vroeger wel?” Ja, knikte Lien.

„Dan zal ik je eens zeggen, waarom je Moeder er niets meer van zegt. Ze is doodmoe. Ze heeft 't opgegeven om iets van jou gedaan te krijgen. En inplaats dat jij doet wat je kunt, maak je je met een Jantje van Leiden van je werk af, net als vanmorgen hier. Weet je wel, dat we op een keer tegen Sint Nicolaas nog eens over dien gewerkten tekst gepraat hebben?” Ja, dat wist Lien nog wel. „Toen vond ik 't aardig dat je dien tekst ook had, want”, dacht ik, „die Lien heeft haar taak, waar de Heer haar toe roept, vlak bij de hand.” Maar nu ik je vandaag heb bezig gezien, weet ik niet of je wel voor je taak, waar jij toe geroepen was, bent opgekomen zooals de Heer dat van je vroeg. Kom Lien,” en Marijke's eerlijke oogen keken Lien recht aan, „doe wat je kunt, vraag den Heere om vergeving en maak

een nieuw begin, door hier je werk te doen zoo goed je kunt, en een Moedertje te zijn voor Han. Zullen we dat afspreken?" Een oogenblik lag Liens hand in de trouwhartige werkhand van Marijke. Maar alles in Lien was in opstand. Allerlei stemmen schenen door elkaar te praten. De eene zei: „Moet jij je de les laten lezen door een ondergeschikte?" De tweede zei: „Groot gelijk, Lien, dat je je van dat dienstbodenwerk afmaakt, je bent voor iets hoogers bestemd." De derde stem vertelde haar, dat ze Moeder volstrekt niet zoo slecht geholpen had, anders had Moeder haar wel meer standjes gegeven. En de vierde zei: „Je denkt over veel hoogere dingen dan Frits." En al die stemmen overstemden die Eéne stem, waarnaar Lien in stilte had moeten luisteren.

Naarmate Ans zieker werd, bleek meer en meer, hoeveel iedereen van haar hield. Allerlei, waar niemand ooit van geweten had, kwam nu uit. Hoe ze haar fleschje eau-de-cologne, dat ze op haar verjaardag had gekregen, stilletjes aan de zieke vrouw van Leendert had gebracht. Hoe ze Dinsdags en Vrijdags altijd een bakje water neerzette voor de trekhonden van den vischboer. „En nooit nie vergeten, juffrouw," zei Hof, de vischman, tegen Marijke. „Dat dâ lief ding nou zoo ziek mot weze."

Op 't groote huis was Han de eenige, die nog wel eens vroolijk was. Mijnheer De Rondenaere had rust noch duur. 't Was of hij nergens meer belang in stelde. 't Breken van zijn kop had hem volkomen koud gelaten. Hij tobde en tobde — zijn kleine oogappel zoo ziek en, hoe kon 't zoo samentreffen, juist een kleine kans dat hij mijnheer Van Welink zou kunnen aanbevelen voor een betrekking in Holland. Stel je eens voor, dat Johan, uit Mexico terugkomende, zijn kleine meisje niet meer... maar neen, daar wilde de oude heer niet op doordenken. En dan ging hij maar weer de mooiste perziken en

bloemen bijeenzoeken voor de kleine zieke, die er zelf niet veel van merkte, maar in hooge koorts lag.

Frits zwierf veel in de buurt van 't huis. Hij dacht alleen maar aan Ans. 't Kon hem zelfs niets meer schelen, dat hij op zijn zomerrapport geen enkele onvoldoende meer zou hebben. Hij snakke er naar, te helpen en hij was blij als hij een boodschap te doen kreeg, ijs halen of een recept wegbrengen. Dan vloog hij op de fiets door dik en dun. 't Was maar goed, dat Moeder niet zag, wat voor dwaze dingen hij deed om gauw terug te zijn. Op een keer had de juffrouw in de apotheek hem gevraagd of zijn Moeder per maand de rekening wou hebben. Frits wist 't niet. Hoeveel het was? „Achttien gulden zestig cent." Wat? Zooveel? dat had zijn zusje toch allemaal niet aan drankjes ingenomen? Neen, maar er waren ook allerlei verplegings-artikelen bij, had de juffrouw gezegd. Nu, Frits zou 't wel vragen. En toen rende hij maar weer per fiets naar huis.

Maar wie 't het zwaarst te verduren had, dat was Lien. 't Was of Marijke iets bij haar had wakkergeschud. Overdag ging het nog. Maar 's avonds, als 't in en om huis doodstil was, als ook al die stemmen, die Lien allerlei moois over haarzelf vertelden, zwegen, dan begon de ellende. Dan kwam er een stem, die 't er wel om te doen scheen, Lien op niets moois, maar op allerlei leelijks van haarzelf te wijzen. Die stem zei: „Nee, Lien, je hebt niet gedaan, wat je kon. Je hebt zooveel mogelijk van je afgeschoven op Frits, en op Moeder ook. En tegen Em heb je gelogen. Want wat was het anders dan liegen, dat je 't deed voorkomen of Vader directeur was van een petroleummaatschappij?" Op een anderen avond zei de stem weer: „Je hebt je eigen zin gevolgd. 't Was heusch niet, omdat je dacht, dat God je er toe riep, dat je later naar Indië wilde gaan! Je wou van je doen spreken. Je hebt altijd je eigen eer gezocht.

Weet je nog wel, dat je dat kussen, dat je voor den bazar voor de nieuwe kerk hadt gemaakt, op den kijk-dag stilletjes vooraan gelegd hebt en dat je maar hoopte, dat de menschen zouden weten, dat Lientje van Welink dat gemaakt had? En Moeders gouden muntstuk, ja — eigenlijk heb je dat gestolen. Nu heb jij een jurk, maar Frits heeft géén regenjas."

Zoo sprak de stem en liet Lien geen rust.

Marijke merkte wel, hoe stil en toch gejaagd Lien was, maar ze schreef het toe aan angst om Ans. Daarom hield ze haar flink aan 't werk. Zij wist wel, dat arbeid een zegen is, als je verdriet hebt. Zoo had zij Lien op een morgen, dat Frits op een boodschap uit was, opgedragen, om ook zijn kamertje in orde te maken. 't Was maar een klein kamertje. Kris en kras door elkaar lagen zijn schoolschriften en -boeken. Lien zou ze maar even goed leggen, Marijke was zoo streng! Dat dikke schrift, waar hoorde dat bij? O, dat was geen schoolschrift. Lien las: „Dagboek" en 't doorbladerend zag ze al gauw de kieken uit het kamp. Zou ze eens kijken wat hij er bij geschreven had? Lien begon bij 't begin en las door. Daar had ze den Zondag. „Naar 't Zigeunerkamp bij Poederwijk. Preek van Ds. Warrink. Tekst Joh. 11 vs. 28" Nou, dat was ook geen lange preek geweest, een halve bladzij! Maar Frits had 't zeker in 't kort gedaan Wat was dat „We worden allemaal geroepen tot iets, maar meestal tot iets, wat vlak bij de hand ligt. Bijvoorbeeld kan het zijn om ons schoolwerk goed te doen, of om een klasgenoot, die geplaagd wordt, te helpen, of om met ons goede humeur en hulpvaardigheid onze omgeving tot zegen te zijn, of om ons niet te schamen voor Jezus ook als ze ons uitlachen. We moeten niet denken, dat het pas later komt of iets erg groots moet zijn. Als schooljongens worden we"

Lien had er genoeg van. Schuw sloeg ze de bladzij

om. Vluchtig keek ze de paar bladzijden die nog volgden, door. Op de laatste bladzij las ze, van verleden jaar:

„Besloten niet naar het kamp te gaan, omdat het te duur is.
F. H. van Welink. 8 Mei.”

En daaronder Lien las 't tweemaal over Eerst kwam een lijstje van wat Frits verdiend had dit jaar, tot op den dag, dat hij er met rooden inkt triomfantelijk onder had geschreven:

„!!! Het geld voor het kamp bij elkaar !!!
F. H. van Welink. 30 Mei.”

Maar dan daar weer onder

„Apothekersrekening voor Ans van mijn kamppotje betaald à f 18.60. Met zegel f 18.60 + f 0. 10 = f 18.70.
F. H. van Welink. 26 Juni.”

Lien stond als geslagen. Had *Frits* dat gedaan? *Frits*, op wien ze had neergezien, boven wien ze zich verheven gevoeld had?

Ja hād. Want op 't oogenblik voelde Lien zich zoo klein en schuldig, dat ze wel had willen wegkruipen.

Hoe ze dien dag doorkwam, wist ze niet. Aan tafel kon ze slechts met moeite een hapje doorkrijgen, zoodat zelfs de oude heer haar bezorgd vroeg, of ze ziek was. En toen kwam de avond en daarmee alle zelfverwijt O, was Moeder nu maar hier

Zou ze ja, dat deed ze; ze zou vanavond probeerē, Moeder nog even te spreken.

Toen Han rustig sliep, sloop Lien zacht de trap af. 't Was nog niet donker, maar 't motregende. Lien dacht er niet aan, iets om te doen. Ze repte zich wat ze kon, met maar één verlangen — Moeder! Schichtig liep ze 't donkere beukenboschje in. Wat was 't daar al schemerig. Een brekend takje deed haar schrikken en

achter elken dikken boom meende ze iets te zien. Gelukkig, daar was 't Jachthuis. Voorzichtig sloop ze voor het eene raam van de huiskamer, dat openstond. Ans was al in 't begin van haar ziekte daarheen overgebracht. Ze zag de zuster zitten. Die hoorde zeker iets en kwam naar 't raam. Ze legde den vinger op de lippen. „Ans slaapt en Moeder ook,” fluisterde ze.

't Was of de wanhoop in Liens hartje sloop. „Zou ik

Moeder niet héél even kunnen spreken?"

„Moeder moest slapen, ze is op van moeheid, de dokter heeft haar een slaappoedertje gegeven. Ik kan haar niet roepen, Lien."

„Hoe is 't met Ans, zuster?"

„Misschien morgen wat beter," zei de zuster ontwijkend. „Maar ga nu gauw naar huis, Lien, je wordt doornat. Slaap wel."

„Nacht, zuster."

Lien sloop weg, ze wist zelf niet waarheen. Ze ging zitten op een stuk boomstam. Had ooit iemand zich zoo onuitsprekelijk verlaten en zoo diep ongelukkig gevoeld

als Lien? Vader ver weg, Moeder onbereikbaar, terwijl ze er alles voor had willen geven om nu haar hoofd tegen Moeder aan te leggen en alles, alles te vertellen. Maar als een muur stond het briefje:

Besmettelijke ziekte
Roodvonk

tusschen Moeder en haar. En God om hulp vragen — ze durfde niet. 't Was of er een muur tusschen God en haar stond. „O, Moeder, Moeder, was u er maar,” dacht Lien, „ik weet geen raad”

Maar nu had Moeder haar toch niet kunnen helpen. En Vader had haar ook niet van haar ellende kunnen verlossen. Nu was er maar Eén, Die haar helpen kon, Eén voor Wien geen muren bestaan.

En die Eéne nam haar bij de hand en ging met haar tot den grooten, heiligen God en zei: „Vader, hier is een meisje, dat aldoor maar verder van U wegliep. Nu durft ze zelf niet naar U toegaan, maar Ik breng haar bij U. Ze heeft zoo'n berouw en ze wil Mijn Hand nooit meer loslaten. Vader, mag ze Uw eigen kind zijn?” En Lien ondervond, dat voor wie zoo aan Jezus' Hand tot God komt, er geen veroordeeling en straf, maar alleen vergiffenis en genade is.

Ze zat nòg op den boomstam, ze rilde van nattigheid, ze had Moeder niet gesproken en nòg was Ans doodziek. Maar een andere Lien ging naar den Oldenhove terug. Een Lien, die niet meer schrikte van een brekend takje, maar die er dapper op afgang, toen ze een groot, donker ding dwars op het pad zag en die vroolijk lachte, toen bleek dat een koe uit de wei even verder, daar kalm lag te herkauwen. Licht als een vogeltje ging ze haar weg. En toen Frits haar voetstappen hoorde en uit

ongerustheid — want ze hadden haar overal gezocht — haar niet erg vriendelijk begroette, toen gaf ze geen bits antwoord, als gewoonlijk, maar ze zei: „'k Ben nog even naar huis geweest. Moeder sliep lekker en Ans ook.”

Drie dagen later. 't Is niets beter met Ans. Integendeel. De oude heer is laat opgebleven en 's morgens is Marijke alweer heel vroeg beneden. Ze kan toch niet slapen. Een uur later komt Govert, die beurt om beurt met Leendert de korte zomernachten op de veranda van 't Jachthuis doorbrengt, zeggen, dat hij om den dokter geweest is. „Ze ligt zooveel rustiger dan anders,” zegt hij.

Marijke vreest het ergste. En dan, als zij en Lien nóg een uur later den dokter per fiets zien naderen, dan . . .

Kijk, de dokter wuift. Daar springt hij van de fiets en komt op Lien toe: „'k Geloof, dat we mogen zeggen, dat je zusje gered is. 't Laat zich heel anders aanzien. Ik kom straks weer. Hou je goed.”

't Is niet te gelooven! Lien barst in snikken uit en valt Marijke om den hals, die 't ook al te kwaad heeft. En Frits, die boven uit zijn raam alles gehoord heeft en opgetogen naar beneden komt hollen, slaat z'n handen in elkaar van verbazing:

„Gaan jullie nou huilen, als je blij bent?”

De beterschap houdt aan. Wel is Ans doodzwak, maar na verloop van tijd komt het oogenblik, dat ze allen op veiligen afstand naar Ans, *die loopt*, staan te kijken alsof 't een wonder is. O, die verhalen van Moeder, dat Ans zoo aansterkt en aldoor om meer eten vraagt. En dat Ans, die at als een vogeltje! Iedereen is in een blijde stemming. Ze kunnen zich nu weer verheugen ook op de groote vakantie en alle geneugten, die deze zal meebrengen.

„Je kunt nu met een gerust hart naar Zoutelande en Frits naar 't kamp,” zegt mijnheer De Rondenaere op

een keer tegen Lien. Maar dan vertelt Lien hem van de apothekersrekening, die Frits betaald heeft.

„Maar toch zàl en moèt hij naar 't kamp, Lien, wat jij?” zegt de oude heer en hij belooft haar, op Frits' aanstaanden verjaardag den kampspaarpot weer te zullen aanvullen. „Grootvader” zou wel iedereen gelukkig willen maken, zoo dankbaar is hij, dat zijn klein vriendinnetje behouden bleef.

Op een mooien Julidag, vlak voor de vacantie, mogen ze weer terug naar huis. Frits en Lien hebben het gevoel, alsof ze een verloren tooverland weer binnengaan. De dokter komt niet meer voor Ans, maar wel voor Moeder. En op een keer gaat hij een bezoek brengen bij den ouden heer en deze vertelt den volgenden dag aan Frits en Lien, dat Moeder heel noodzakelijk eens op krachten moet komen. Thuis gaat dat niet, en daarom is 't beste, dat Moeder eenige weken naar een herstellingsoord gaat. De kosten komen wel in orde. Maar ze moeten alles gereed hebben, eer ze met het plan bij Moeder aankomen. En daarom moeten ze eens goed bedenken, wie Moeder kan komen vervangen. De vrouw van Leendert kan 's morgens helpen, maar er moet toch iemand voor Hans en Ans zorgen, als Lien ook weg is. Weten ze geen nicht of tante?

Maar nu krijgt Lien haar kans. *Zij* zal 't doen. *Zij* zal Zoutelande afschrijven en *zij* zal voor de kleintjes zorgen. Frits zegt niets. Hij heeft zich den laatsten tijd zoo dikwijls over Lien moeten verwonderen, dat niets hem meer verbaast. Mijnheer vindt 't een prachtig plan.

En zoo gebeurt het inderdaad. Met deze uitzondering, dat Moeder tien dagen voor 't eind der groote vacantie heerlijk opgeknapt weer thuiskomt en dat Lien nog één weekje mag gaan genieten op 't mooie Walcheren.

't Is Oudejaarsavond. Mijnheer De Rondenaere ver-

wacht gasten. Evenals verleden jaar zal ook nu de familie van 't Jachthuis een paar uurtjes bij hem komen doorbrengen. De oude heer loopt handenwrijvend door de kamer. Hij schijnt wel bijzonder in zijn schik. Marijke, die op het buffet allerlei heerlijkheden neerzet, kijkt ook al zoo vroolijk.

Dat merken zelfs de kinderen later op. En Moeder heeft er in langen tijd zoo opgewekt en fleurig niet uitgezien. Wat zou er toch zijn?

Als het negen uur geslagen heeft, 't uur, waarop ze elkander een goed jaar toewenschen en aller gedachten naar Tampico gaan om ook Vader te gedenken, vraagt de oude heer, of hij even wat mag zeggen. Dan hooren de kinderen het heerlijke nieuws, dat Vader inderdaad is benoemd, aan een fabriek in deze buurt, waaraan in 't voorjaar door uitbreiding een plaats komt als ingenieur. Moeder weet 't al twee dagen. Mijnheer heeft niet heelemaal kunnen zwijgen en 't heeft Moeder moeite genoeg gekost, niets te laten merken.

Nu komen de vragen los. Of Vader 't al weet? Wanneer Vader komt? Of ze op 't Jachthuis blijven?

„Voorloopig wel,” zegt Moeder. „De fabriek is wel per fiets te bereiken. Vooreerst gaan we hier nog niet weg.”

„Gelukkig maar,” denken de Van Welinkjes.

„Gelukkig maar,” zegt de oude heer. „Frits, weet je nog, dat je me eens gevraagd hebt, of hier op den Oldenhove geen schat te vinden zou zijn? Toen zei ik, dat ik daar nooit van gehoord had. Maar nu zeg ik 't niet meer. Ik weet niet of jullie op den duur zult blijven, of dat 't Jachthuis weer leeg zal komen. Maar wel weet ik, dat er van 't oude Jachthuis een schat van liefde tot mij gekomen is, die altijd blijven zal.”

En Lien weet nog van een anderen blijvenden schat, dien ze hier gevonden heeft.